

ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier

Startnotitie milieueffectrapportage

Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

Inhoudsopgave

	Samenvatting	5
1	Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld	9
1.1	Maatregel van Ruimte voor de Rivier	10
1.2	Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld	10
2	Startnotitie milieueffectrapportage	13
2.1	Waarom een milieueffectrapportage?	14
2.2	Maatregel en gebiedsontwikkeling	14
2.3	De m.e.r. plicht	15
2.4	Doel van de Startnotitie	16
3	Mogelijkheden voor inspraak	17
3.1	Inspraak op startnotitie	18
3.2	Waar en wanneer ligt de Startnotitie ter inzage?	18
3.3	Hoe en wanneer kunt u reageren?	18
3.4	Inspraakavond op 15 december	18
4	Doelstellingen, randvoorwaarden en kaders	19
4.1	Probleem- en doelstelling	20
4.2	Doelen en randvoorwaarden	21
4.3	Gebiedsontwikkeling	21
4.4	Beleidskader	22
5	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	23
5.1	Inleiding	24
5.2	Huidige situatie	24
5.2.1	Veiligheid	24
5.2.2	Scheepvaart	25
5.2.3	Ruimtelijke kwaliteit inclusief landschap	25
5.2.4	Cultuurhistorie en archeologie	26
5.2.5	Water en bodem	26
5.2.6	Landbouw	27
5.2.7	Natuur	27
5.2.8	Leefbaarheid	29
5.3	Autonome ontwikkeling	31

Samenvatting

6	Ontwikkeling van varianten	33
6.1	Inleiding	34
6.2	Vorming van alternatief hoogwatergeul	34
6.3	Vorming van varianten	36
6.4	Niet meegenomen varianten	37
6.5	Varianten	38
6.5.1	Variant A	38
6.5.2	Variant B	40
6.5.3	Variant C	42
6.5.4	Variant Maquette	44
6.5.5	Varianten aangescherpt	46
6.5.6	Referentievariant, meest milieuvriendelijk variant en voorkeursvariant	50
6.5.7	Opties naast de beschreven varianten	50
7	Effectenbeoordelingskader	51
7.1	Inleiding	52
7.2	Beoordelingskader	52
7.3	Leemten in kennis en evaluatieprogramma	54
8	Besluiten en procedures	55
8.1	Besluiten	56
8.1.1	Opstellen Milieueffectrapport en ontwerp-Rijksinpassingsplan	58
8.1.2	Vervolgprocedure Rijksinpassingsplan	58
8.1.3	Overige besluiten	59
8.2	Betrokken actoren	59
8.2.1	Betrokken partijen m.e.r.-procedure	59
8.2.2	Betrokken partijen planvorming Veessen-Wapenveld	60
	Begrippen en afkortingen, referenties	61
	Bijlage Groepering onderzoeksvragen	64

Samenvatting

In het gebied Veessen-Wapenveld komt een hoogwatergeul. Deze geul wordt gevormd door twee dijken in het landschap. De exacte plek van deze dijken en breedte van de geul en de functionele invulling van het gebied liggen nog niet vast.

Voor de aanleg van de hoogwatergeul is een aantal varianten bedacht. Deze varianten worden binnenkort onderzocht op hun effecten. Dat gebeurt binnen een milieueffectrapportage. Dit is een vaste procedure die begint met de Startnotitie. In deze notitie leest u om welke varianten het gaat en welke effecten onderzocht worden.

Mist u in de Startnotitie nog onderwerpen die naar uw mening moeten worden meegenomen in het onderzoek?

Startnotitie milieueffectrapportage hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

Deze Startnotitie van de milieueffectrapportage beschrijft welke uitvoeringsvarianten voor de hoogwatergeul van Veessen-Wapenveld worden onderzocht en aan de hand van welke criteria de varianten worden beoordeeld.

Het kabinet heeft in de Planologische Kern-beslissing Ruimte voor de Rivier maatregelen vastgelegd die het rivierengebied tegen hoogwater beschermen. Eén van deze maatregelen is de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Door de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld wordt een zeer forse verlaging van de waterstand bereikt in de IJssel. De provincie Gelderland heeft als initiatiefnemer van de maatregel tot taak een

advies over de uitvoering van de maatregel voor te bereiden. Op grond van het advies nemen de bevoegde gezagen de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Minister van Volkhuysvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer een besluit over hoe de aanleg van de hoogwatergeul eruit gaat zien.

Voordat deze maatregel uitgevoerd kan worden, moet een goed plan worden opgesteld en vervolgens goedgekeurd worden door het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Om een goed plan te maken wordt een Milieueffectrapport en een Rijksinpassingsplan opgesteld. Nadat het Rijksinpassingsplan is vastgesteld, vervangt dit op onderdelen het geldende bestemmingsplan.

Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

Tussen Heerde en de IJssel ligt het binnendijkse gebied van Veessen-Wapenveld. Dit gebied heeft nu een hoofdzakelijk landbouwkundige functie met vooral melkvee en weidebouw. In dit gebied komt een hoogwatergeul. De geul wordt omgeven door twee dijken in het landschap. De exacte plek van deze dijken en de breedte van de geul en de functionele invulling van het gebied liggen nog niet vast. De waterinlaat ligt ten zuiden van Veessen. De uitlaat gaat ten oosten van de Grootte Wetering door de Werverdijk de uiterwaard in. Het water stroomt door de uiterwaard terug de IJssel in. Tussen de dijken kan bij zeer hoog water IJssel-water gaan stromen.

Onderzoek naar de inrichting van de hoogwatergeul

De hoogwatergeul kan op verschillende manieren worden ontworpen en uitgevoerd. Voor de aanleg van de hoogwatergeul is daarom een aantal varianten bedacht. De basis van de varianten zijn de drie opgestelde hoekpunten en de zogenoemde ‘maquette’ die door bewoners is ingebracht. De hoekpunten zijn opgesteld op basis van werkateliers met bewoners, experts/reflectoren en wensen en belangen van betrokken partijen. Deze hoekpunten zijn in de Startnotitie verder uitgewerkt tot de in de milieueffectrapportage nader te onderzoeken varianten. Deze varianten worden in het milieueffectenonderzoek onderzocht op hun milieu- en sociaaleconomische effecten. De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt bij het ontwikkelen van een voorkeursvariant (VKV). Ook wordt een meest milieuvriendelijke variant (MMV) ontwikkeld. Dit is het alternatief met de minste negatieve effecten voor het milieu en de hoogste ruimtelijke kwaliteit.

Het Milieueffectrapport

Het Milieueffectrapport onderzoekt dus naast de genoemde vier varianten ook de voorkeursvariant en de meest milieuvriendelijk variant. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de aspecten die in het Milieueffectrapport worden onderzocht.

Thema	Aspect
Veiligheid en techniek	Waterkering
	Rivier/scheepvaart
	Kunstwerken
	Veiligheid
	Kabels en leidingen, munitie
Ruimtelijke kwaliteit inclusief landschap	Beleving
	Openheid
	Diversiteit
	Bevolking en wonen
Leefbaarheid	Werkgelegenheid
	Voorzieningen
	Verkeer en vervoer
	Water
Milieu	Bodem
	Agrarisch grondgebruik
Recreatie	Aantrekkelijkheid gebied
Natuur	Beschermde gebieden
	Beschermde soorten
Cultuurhistorie en archeologie	Cultuurhistorie
	Archeologie
Grondverzet en uitvoering	Omvang grondverzet
	Stof
	Geluid
	Kwaliteiten gebied
	Economische ontwikkeling
Kosten	Uitvoeringskosten

De milieueffectenrapportage begint met de Startnotitie. De Startnotitie geeft op hoofdlijnen inzicht in waarom in de PKB voor de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld is gekozen, welke varianten worden onderzocht en de criteria waarop deze varianten worden getoetst. Ook wordt kort ingegaan op het proces van het milieueffectenonderzoek. Het doel van deze Startnotitie is:

- ## Inspreken op de Startnotitie

De startnotitie milieueffectrapportage hoogwatergeul Veessen-Wapenveld ligt ter inzage bij:

- U kunt schriftelijk, digitaal en mondeling (tijdens de inspraakbijeenkomst) reageren op de Startnotitie. Reacties op de Startnotitie moeten binnen een termijn van zes weken na bekendmaking van de ter inzage legging worden ingediend bij:

Uw inspraakreactie kunt u ook via internet versturen: www.inspraakpunt.nl

Uw inspraakreacties worden gebruikt bij het opstellen van richtlijnen voor het Milieueffectrapport.

Als het Milieueffectrapport klaar is, wordt dit samen met het ontwerpplan (het ontwerp-Rijksinpassingsplan) ter inzage gelegd. Naar verwachting zal dit in de loop van 2010 zijn. U kunt dan wederom gedurende zes weken inspreken op zowel het Milieueffectrapport als het ontwerp-Rijksinpassingsplan. Hierna wordt het Rijksinpassingsplan vastgesteld. Indien u het niet eens bent met het vastgestelde Rijksinpassingsplan is op dat moment nog beroep mogelijk bij de Raad van State.

1 Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

1 Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

Omdat hoogwater steeds vaker voorkomt, heeft het kabinet besloten om rivieren meer ruimte te geven. Een van de maatregelen is de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Hier worden twee dijken naast elkaar aangelegd. Tussen deze dijken kan bij zeer hoog water IJsselwater gaan stromen.

1.1 Maatregel van Ruimte voor de Rivier

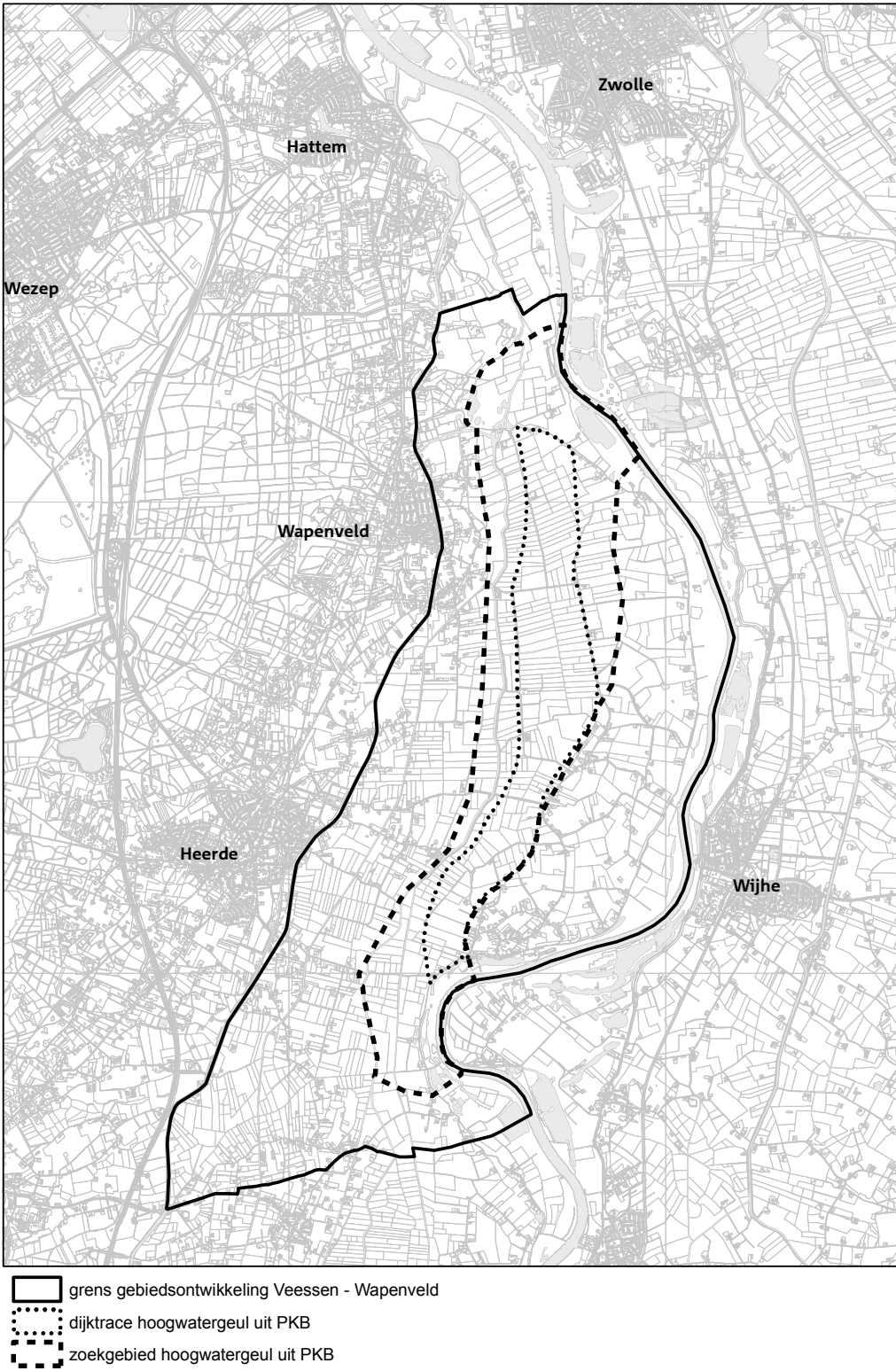
De dreigende overstromingen van 1993 en 1995 hebben aangetoond dat de bescherming van het rivierengebied tegen water voortdurend de aandacht vraagt. Het kabinet heeft daarom in december 2000 besloten om toekomstige hoge rivierafvoeren veilig naar zee af te voeren door rivieren meer ruimte te geven in plaats van alleen de dijken te verhogen. Hiervoor is een Planologische Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier (Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2006) opgesteld.

In een PKB stelt het Kabinet op nationaal niveau de ruimtelijke inrichting van een plangebied in grote lijnen vast. In de PKB Ruimte voor de Rivier zijn de locaties van maatregelen, het type maatregelen en de bijbehorende functie(wijzigingen) vastgelegd. Per maatregel is ook beschreven hoeveel centimeter waterstanddaling de afzonderlijke maatregelen moeten opleveren. Het hele pakket aan maatregelen moet voor 2015 zijn uitgevoerd. Eén van de voorgestelde maatregelen binnen Ruimte voor de Rivier is de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld.

1.2 Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

In het gebied van de Veesser-, de Vorchter- en het Wapenveldsche Broek komen naast elkaar twee dijken in het landschap te liggen. ertussen ontstaat zo een geul, die bij hoogwater verwerkt wat de IJssel niet aankan. Bij hoogwater stroomt het water de geul in bij Veessen, ter hoogte van rivierkilometer 961. We noemen dit de inlaat. Het uitstroompunt is voorzien ten oosten van het gemaal van Waterschap Veluwe, ter hoogte van rivierkilometer 972.

In de Nota van Toelichting van de PKB Ruimte voor de Rivier is de maatregel hoogwatergeul Veessen-Wapenveld als volgt beschreven: 'De maatregel hoogwatergeul Veessen-Wapenveld voorziet in de aanleg van een hoogwatergeul door de Wapenveldsche Broek met een instroompunt ten zuidwesten van Veessen. Het uitstroompunt van de hoogwatergeul ligt bij de Hoenwaard, ten oosten van het gemaal Veluwe. Er worden dijken aangelegd om het water onder vrije afstroming van zuid naar noord te leiden en om het binnendijkse gebied te beschermen. De toekomstige overstromingsfrequentie van de hoogwatergeul zal, volgens dit plan, beperkt zijn. Daarom kan de landbouwfunctie van het gebied gehandhaafd blijven.'

Figuur 1.1 Plangebied Veessen-Wapenveld

2 Startnotitie milieueffectrapportage

2 Startnotitie milieueffectrapportage

De milieueffectrapportage is een verplichte procedure voor de aanleg van de hoogwatergeul. In dit hoofdstuk leest u waarom deze verplicht is. Deze Startnotitie is het begin van de procedure. De notitie omschrijft welke varianten en effecten tijdens de milieueffectrapportage onderzocht worden. Indien u vindt dat er andere varianten en effecten onderzocht moeten worden, kunt u dat inspreken.

Het bevoegd gezag stelt mede op basis van de inspraakreacties de richtlijnen vast voor wat in de milieueffectenrapportage moet worden onderzocht.

2.1 Waarom een milieueffect-rapportage?

Met de milieueffectrapportage moet het milieu-belang, naast andere belangen, een volwaardige plaats krijgen in de besluitvorming. Omdat de hoogwatergeul belangrijke gevolgen voor het milieu kan hebben, is deze procedure verplicht.

De milieueffectrapportage voor het project hoogwatergeul Veessen-Wapenveld is een 'verbreed' onderzoek. Naast natuur en milieu worden ook naar sociale en economische aspecten zoals wonen, landbouw en recreatie onderzocht.

2.2 Maatregel en gebiedsontwikkeling

De hoogwatergeul heeft gevolgen hebben voor de landbouwkundige en landschappelijke kwaliteit van het gebied. Dit was de strekking van de motie Eigeman tijdens de behandeling in de Eerste Kamer. Dit plan heeft mede daarom een bijzonder positie binnen het programma Ruimte voor de Rivier gekregen. In de varianten voor de aanleg van de hoogwatergeul is ruimte voor ideeën en wensen vanuit de gebiedsontwikkeling voor het projectgebied tussen het Apeldoorns Kanaal en de IJssel.

Verkenning naar wensen voor het gebied

De provincie Gelderland wil graag alle belanghebbenden betrekken bij de planvorming van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Via ontwerpessies heeft de provincie meer zicht gekregen op de wensen en ambities van bewoners, landbouwers en andere belanghebbenden. Ook heeft de gemeenteraad van Heerde aangegeven welke vragen voor haar van belang zijn om in de milieueffectenrapportage mee te nemen.

2.3 De m.e.r. plicht

Voor de aanleg van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld is een milieueffectrapportage verplicht.

In het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) van de Wet milieubeheer staat wanneer het maken van een Milieueffectrapport (m.e.r) verplicht is.

Voor de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld geldt deze plicht vanwege:

- De aanleg van een primaire waterkering (categorie 12.1 Besluit m.e.r.).
- De inrichting van het landelijk gebied in gevallen waarin de ingreep betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie, landbouw of waterstaattoeleinden over een oppervlakte van 250 hectare of meer (categorie 9.2 Besluit m.e.r.). De hoogwatergeul omvat een gebied van meer dan 250 hectare dat naast landbouw, recreatie of natuur de functie waterstaattoeleinden krijgt (dubbele doelstelling).

Daarnaast is het niet uit te sluiten dat de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld een aantal andere onderdelen gaat omvatten die m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Dit is afhankelijk van de omvang van deze onderdelen en de wijze van uitvoering. Het betreft:

- Ontgronding in het plangebied. Voor ontgronding geldt een m.e.r.-plicht bij een oppervlakte van 100 hectare of meer (categorie 16.1 Besluit m.e.r.).
- Hergebruik grond in het plangebied. De grond die op de ene plaats in het plangebied wordt opgepakt kan mogelijk elders weer worden toegepast. Hier is mogelijk ook een vergunning voor nodig. Het gaat dan om een vergunning op grond van de Wet milieubeheer (de zogeheten Wm-vergunning) (categorie 18.5 Besluit m.e.r.).
- Significant negatieve effecten van de ingreep op Natura 2000 gebieden (bijvoorbeeld bij de in- en uitstroomopening). Hierdoor kan een passende beoordeling in het kader van de natuurwetgeving noodzakelijk worden. Het plan wordt daardoor plan-m.e.r.-plichtig.

Er zijn twee soorten milieueffectrapportages. Een plan-m.e.r. is een m.e.r. op een hoog abstractieniveau dat vroegtijdig in de besluitvorming moet plaatsvinden. Het wordt opgesteld voor een plan dat het kader vormt voor m.e.r.-plichtige activiteiten of waarvan negatieve effecten op natuurgebieden wordt verwacht. Daarnaast is er een besluit-m.e.r. Deze wordt opgesteld voor concrete besluiten en gaat over het algemeen meer op de details in.

Betrokken partijen m.e.r.-procedure

Diverse andere actoren zijn bij de m.e.r.-procedure betrokken. Via een bestuursovereenkomst is de provincie Gelderland verantwoordelijk voor het opstellen van een plan voor realisatie van de maatregel. En daarmee ook voor het opstellen van de Startnotitie en het milieueffectrapport. Het Milieueffectrapport wordt opgesteld op basis van richtlijnen van het bevoegd gezag.

De provincie Gelderland brengt advies aan de Minister van Verkeer en Waterstaat over het te realiseren plan voor de hoogwatergeul.

2.4 Doel van de Startnotitie

- betrokken personen en instanties informeren over de maatregel hoogwatergeul Veessen-Wapenveld en over wat wel en wat niet in het milieueffectenonderzoek wordt meegenomen;
- betrokken personen en instanties gelegenheid geven om in te spreken op de voorgestelde inhoud van het milieueffectenonderzoek, de voorgestelde varianten en beoordelingscriteria;
- mogelijke varianten weergeven.

3 Mogelijkheden voor inspraak

4 Doelstellingen, randvoorwaarden en kaders

Er stroomt steeds meer water door de grote rivieren. Om die grotere hoeveelheid aan te kunnen, is het verhogen en versterken van dijken niet voldoende. Er zijn aanvullende maatregelen nodig, rivierverruimende maatregelen. De aanleg van de hoogwatergeul is zo'n maatregel.

Bij de aanleg wordt rekening houden met bestaand beleid voor het gebied. Oftewel: beleid en regels die nu al gelden voor Veessen-Wapenveld en haar omgeving. Deze kunnen afkomstig zijn van het rijk, de provincie, de gemeente en het waterschap. In dit hoofdstuk leest u met welk beleid de provincie rekening houdt bij de aanleg van de hoogwatergeul.

4.1 Probleem- en doelstelling

Het rivierengebied wordt door dijken beschermd tegen hoge waterstanden op de rivieren. In het recente verleden – in 1993 en 1995 – deden zich zeer hoge waterstanden voor. De dijken zijn daarna versneld op sterkte gebracht om de maatgevende afvoer van 15.000 m³/s bij Lobith, veilig af te kunnen voeren naar zee. Dit programma is grotendeels afgerond.

Naar aanleiding van de hoge waterstanden in 1993 en 1995 is vastgesteld dat rekening gehouden moet worden met hogere maatgevende rivierafvoeren. Het kabinet heeft besloten dat uiterlijk in het jaar 2015 een Rijnafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith veilig moet kunnen worden afgevoerd. Hiervoor zijn maatregelen nodig. De verwachting is dat in de loop van de eeuw (na 2015) de maatgevende rivierafvoeren

nog verder zullen toenemen. Daarom wil het kabinet de veiligheid van het rivierengebied op het vereiste niveau brengen door gebruik te maken van maatregelen die voorkomen dat de maatgevende hoogwaterstanden in de toekomst voor problemen zullen zorgen doordat het water onvoldoende kan worden afgevoerd. Dit zijn rivierverruimingsmaatregelen. Deze zijn een trendbreuk ten opzichte van het beleid van dijkverhoging en-versterking. De PKB Ruimte voor de Rivier heeft daarvoor een basispakket aan maatregelen vastgesteld. Per maatregel is de locatie, de omschrijving van de ingreep en de waterstanddaling beschreven. Eén van deze maatregelen is de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld.

4.2 Doelen en randvoorwaarden

Doelstelling

Het project hoogwatergeul Veessen-Wapenveld kent een dubbele opdracht:

1. Het realiseren van een haalbaar plan voor de gebiedsontwikkeling vastgelegd in een Advies Gebiedsontwikkeling.
2. Het opstellen van een projectontwerp dat leidt tot een waterstandsdaling van 63 cm tussen km 960,7 en km 961,7.

Randvoorwaarden

Voor het project hoogwatergeul Veessen-Wapenveld zijn randvoorwaarden opgesteld, zowel voor het ontwerp van de hoogwatergeul als voor de gebiedsontwikkeling. Een deel van deze randvoorwaarden is afkomstig uit de PKB, de overige zijn aanvullend en zijn opgesteld door de betrokken partijen.

De belangrijkste randvoorwaarden zijn:

1. voldoen aan de eisen voor de veiligheid (overschrijdingskans kleiner dan één keer per 1250 jaar);
2. uiterlijk gerealiseerd in 2015;
3. passen in het taakstellend budget, vastgesteld in de PKB;
4. passen in het kader van de 'Nota Ruimtelijke Kwaliteit Veessen-Wapenveld';
5. draagvlak bij partijen en het gebied.

Daarnaast wordt bij het ontwikkelen van de varianten uitgegaan van de volgende twee uitgangspunten:

- duurzaam sociaaleconomische ontwikkeling voor het gebied;

- robuust ontwerp voor kunstwerken en waterkeringen.

4.3 Gebiedsontwikkeling

Voor het project is een dubbele opdracht geformuleerd: het opstellen van een projectontwerp dat leidt tot de gewenste waterstanddaling en het realiseren van een haalbaar plan voor de gebiedsontwikkeling in de vorm van een Advies Gebiedsontwikkeling. Uit de fase voorafgaand aan de Startnotitie is de conclusie getrokken dat het splitsen van ingrepen en ontwikkelingen die (het meest) van toepassing zijn op de korte termijn (2015) en die (het meeste) van toepassing zijn op de lange termijn gewenst is. Dit heeft tot gevolg dat er ook een toedeling is van belangen gekoppeld aan de korte of lange termijn. Of anders gezegd wie praat met wie over welk onderwerp. Inhoudelijk is dit vertaald naar een keuze voor een Basisniveau Gebiedsontwikkeling gekoppeld aan de Hoogwatergeul. Tabel 6.2 geeft inzicht in de gebiedsontwikkeling gekoppeld aan de verschillende varianten. Hiermee is de gebiedsontwikkeling die gekoppeld is aan deze milieueffect-rapportage afgebakend.

Het is denkbaar dat overheden aanvullende ambities formuleren vanuit de Toekomstvisie Heerde 2025 of vanuit aanpalende beleidsambities zoals de Ecologische verbindingzone Hattemerpoort of de herinrichting van het terrein van de voormalige Berghuizer papierfabriek. Deze ambities kunnen onderdeel worden van de gebiedsontwikkeling.

Het ontwerp van de varianten en de beschrijving van de effecten vinden plaats binnen het kader van het bestaande beleid (beleidskader). Dit zijn besluiten, wet- en regelgeving die van invloed zijn op Veessen-Wapenveld en haar omgeving. Hierbij wordt het beleid van het rijk, de provincie, de gemeente en het waterschap betrokken. Hieronder wordt een overzicht van het beleid op Europees, rijks- en provinciaal niveau gegeven.

Europese Kaderrichtlijn Water (december 2000)
Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (2003)

Natuurbeleidsplan- Ecologische Hoofdstructuur (1991)
Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (2006)
Nationaal Bestuursakkoord Water (2003)
Natuurbeschermingswet (1998)
Flora en faunawet (1998)
Natura 2000

Derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005-2009 (december 2004)
Reconstructieplan Veluwe (maart 2005)

Streekplan Gelderland 2005 (juni 2005)
Streekplanuitwerking Ecologische Hoofdstructuur
(mei 2006)
Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevolle
Landschappen (mei 2006)
Streekplanuitwerking Waterberging (december
2006)
Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland
2006 (oktober 2006)
Streekplanuitwerking Ecologische Hoofdstructuur
(in voorbereiding)

Regioadvies Nederlands Rivierengebied
(maart 2005)

Ontwerp Stroomgebied Uitwerkingsplan Noor-
dijke IJsselvallei 2007-2010 (november 2006)

5 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Voor de hoogwatergeul worden de effecten afgezet tegen de huidige situatie. Die situatie wordt in dit hoofdstuk omschreven.

Het onderzoek van de milieueffectrapportage is gericht op het gebied waar ingrepen plaatsvinden (het plangebied) en op een groter gebied, waar effecten van de aanleg kunnen plaatsvinden (het studiegebied). De omvang van dit studiegebied verschilt per effect. In het onderzoek worden de effecten onderzocht voor veiligheid, leefbaarheid, landbouw, recreatie, natuur, cultuurhistorie, archeologie, water, bodem en ruimtelijke kwaliteit en landschap.

5.1 Inleiding Dit hoofdstuk geeft een omschrijving van de huidige situatie in het gebied. Dit is de situatie bij aanvang van de milieueffectrapportage (2008). Daarnaast wordt een globale omschrijving gegeven van de te verwachten autonome ontwikkelingen. Dit zijn ontwikkelingen die plaatsvinden als de hoogwatergeul wordt uitgevoerd volgens de variant die in de PKB Ruimte voor de Rivier is toegelicht. In het Milieueffectrapport worden de effecten van de hoogwatergeul vergeleken met de huidige situatie. In het Milieueffectrapport wordt onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is het gebied waar de ingrepen plaatsvinden. Het studiegebied is het gebied waar effecten als gevolg van het voornemen – de aanleg van een hoogwatergeul en de gebiedsontwikkeling in het gebied Veessen-Wapenveld – (kunnen) optreden. Dit is het plangebied én de omgeving ervan. De begrenzing	van het studiegebied verschilt per te onderzoeken effect. Zo beslaat het studiegebied voor de daling van de waterstanden dat deel van de IJssel waar waterstandverlaging optreedt. Het plangebied (zoekgebied) voor het project Veessen-Wapenveld zoals in de PKB Ruimte voor de Rivier aangegeven, ligt ten oosten van Heerde en ten westen van de IJssel. Het plangebied ligt in de gemeente Heerde en een klein deel van de gemeente Hattem. Figuur 1.1 op pagina 11 geeft het zoekgebied aan voor de Hoogwatergeul en de grens van het plangebied voor de gebiedsontwikkeling die aan de Hoogwatergeul is gekoppeld.
--	--

5.2 Huidige situatie

5.2.1 Veiligheid

De dijkkring 52 heeft een veiligheid waarbij een overschrijdingskans van minder dan één keer per 1250 jaar wordt gegarandeerd.

5.2.2 Scheepvaart

Naast de beroepsvaart heeft de IJssel een belangrijke functie voor de recreatievaart. Er is een voetveer ‘Kozakkenveer’ tussen Veessen-Fortmond. De veerdienst wordt uitgevoerd door een vrijvarend pontje, het Kozakkenveer, en komt in actie als er aanbod van passagiers is.

5.2.3 Ruimtelijke kwaliteit inclusief landschap

Om de ruimtelijke kwaliteit van Veessen-Wapenveld te bepalen, zijn een vijftal bewonersateliers georganiseerd. Belangenbehartigers van verschillende instellingen, waaronder provincie, gemeente en waterschap hebben de vorderingen van commentaar voorzien. In deze ateliers zijn acht thema’s geformuleerd die ruimtelijke kwaliteit beschrijven, te weten:

- beleving: *rust, stilte en donkerte*;
- diversiteit: *overgang van stuwwal naar IJssel*;
- agrarisch landschap: *nu en in het verleden*;
- cultuurhistorie: *het zit er vol mee*;
- dorp: *ruimte in en rondom*;
- openheid: *weidsheid en zichten*;
- water en natuur: *natte kom en hoge rug*;
- toegankelijkheid: *omheen en doorheen*.

Vooral de thema’s diversiteit, openheid en beleving worden in het Milieueffectrapport beoordeeld op effecten. De andere aspecten zijn minder onderscheidend en zullen gedeeltelijk in andere thema’s ondergebracht worden voor de effectenbeoordeling.

Hieronder zijn de drie geprioriteerde thema’s gegeven die volstaan als de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied:

1. Beleving: de rust, stilte en donkerte

De ruimtelijke kwaliteit van het gebied is ook een gevoel. De relatief geïsoleerde positie van het gebied heeft ertoe bijgedragen dat grootschalige ontwikkelingen zijn uitgebleven en deze kwaliteiten nog volop aanwezig zijn. Het is nog steeds een rustig stukje Nederland. Het kent componenten die het gevoel/de beleving van het gebied uitdrukken. De belangrijkste zijn ruimte, stilte, rust en donkerte.

2. Diversiteit: overgang van stuwwal naar IJssel

De variatie in landschappen op een zo korte afstand en de diversiteit maakt het gebied tussen Veessen en Wapenveld uniek. De overgang van Veluwe naar IJssel is daarbij het meest markant: in het zuiden langs de Kerkdijk en in het noorden nabij het gemaal waar de rivierdijk ombuigt naar de Veluwerand. De vier uiteenlopende landschappen van Veluwerand, komgebied, oeverwal en uiterwaard zijn in dit gebied nog duidelijk te onderscheiden en herkenbaar aanwezig.

3. Openheid: weidsheid en zichten

De kwaliteit die in de ateliers als eerste naar voren kwam, is openheid. Openheid in verschillende vormen, zo werd aangegeven. Als eerste is daar het verschil tussen de meer besloten randen van Veluwe en oeverwal en het open middengebied. Het noordelijke komgebied is daarbij duidelijk forser en geeft een echt gevoel van leegte en weidsheid. Tot slot zijn daar de doorzichten vanaf de rand naar het open midden, nergens is het zo besloten dat er geen zicht is.

5.2.4 Cultuurhistorie en archeologie

Cultuurhistorie

Volgens het *Streekplan 2005* zijn de cultuur-historische identiteitsdragers van de IJsselvallei (het gebied waar Veessen-Wapenveld onder valt):

- Watereconomie:

De aanwezige beken, weteringen en het Apeldoorns Kanaal hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de bedrijvigheid.

- Keuter, kerk, adel:

Oude agrarische ontginningsstructuren laten zien dat er al in vroege tijden sprake was van werkzaamheden door verschillende groepen.

- Gave IJssel:

Gebouwen en landschappen in de IJsselvallei verkeren over het algemeen nog in zeer goede staat.

In het *Streekplan 2005* is het zuidelijke deel van de Hoenwaard als waardevolle uiterwaard benoemd.

Echter, er zijn meer interessante landschaps-elementen op te merken in het gebied, die als aardkundig waardevol kunnen worden beschouwd.

- de donk (rivierduin) bij Vorchten;

- oude enken als de Veesser Enk, de Vorchter Enk en de Marler Enk;

- het oeverwallencomplex langs de IJssel;

- de kolken en wielen in het gebied zoals de Zwarte Kolk, de Werver Kolk en de Kromme Kolk;

- rivierstrangen als De Hank bij Veessen.

Archeologie

Volgens de Archeologiekaart uit het Streekplan 2005 is de verwachting dat in het plangebied archeologische vondsten worden gedaan middel-hoog tot hoog. De verwachtingswaarde van het gehele gebied tussen Veessen en Wijhe wordt als middelhoog bestempeld, evenals het gebied rond de Werverdijk te Werven. De donk (rivierduin) ten noordwesten van Vorchten heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde.

5.2.5 Water en bodem

Oppervlaktewater

Het gebied Veessen-Wapenveld is waterhuis-houdkundig te karakteriseren als een zeer zwak hellend afwateringsgebied dat onder vrij verval via gegraven weteringen afwatert op de IJssel. De belangrijkste hoofdwaterlopen van boven- naar benedenstrooms zijn de Terwoldsche Wetering, Groote Wetering, Nieuwe Wetering en de Vorchter Leigraaf. In de Groote Wetering bevindt zich een stuw tussen Veessen en Heerde. Het gebied is tegen hoogwateroverlast door de IJssel beveiligd door dijken. In tijden van hogere waterstanden op de IJssel wordt het gebied bemalen door het Gemaal Veluwe bij Wapenveld. De huidige waterbergingsmogelijkheden tijdens extreme afvoersituaties zijn niet overal voldoende. Meestal is de afwateringstoestand redelijk tot goed. Bij watertekorten is het mogelijk om IJsselwater aan te voeren vanaf Terwolde.

Voor het hele gebied is een streefpeilenplan opgesteld. Het peilbeheer is vooral gericht op de landbouw, de belangrijkste gebruiksfunctie in het gebied. Alleen in het Wapenveldsche Broek is het peilbeheer afgestemd op zowel de landbouw- als de weidevogelfunctie.

De fysisch-chemische waterkwaliteit is redelijk tot goed. De waterbodem van de Groote Wetering bij Wapenveld en het Apeldoorns Kanaal is verontreinigd.

Grondwater

De fluctuatie van de ondiepe grondwaterstand in het gebied Veessen-Wapenveld is zeer wisselend. In de lagere gebieden komen hoogste grondwaterstanden voor die ondieper zijn dan 25 cm beneden maaiveld. De laagste grondwaterstand ligt tussen de 50 en 80 cm min maaiveld. Op de oeverwallen bevindt de grondwaterstand zich op een dieper niveau. De hoogste grondwaterstand kan zelfs dieper dan 80 cm beneden maaiveld liggen en de laagste grondwaterstand dieper dan 1,6 m onder maaiveld. In de lage delen van de polder treedt kwel uit dat afkomstig is van het Veluwemassief. Dit water is van goede kwaliteit en wordt afgevangen door de aanwezige drainage en weteringen in het gebied.

Tijdens hoogwater op de IJssel treedt er lokale kwel op. Deze kwel kan sterk variëren afhankelijk van de situatie. Deze ondiepe kwel wordt via het waterlopensysteem afgevoerd naar het gemaal.

Het diepe grondwater stroomt vanaf het Veluwe-massief met een groot verhang in oostelijke richting. Ten oosten van het Apeldoorns Kanaal stroomt het water met een gering verhang in noordelijke richting.

Bodemopbouw

De bodem bestaat voor het overgrote deel uit rivierkleigronden. Zij verschillen echter zeer sterk. Van zeer natte klei-op-veen drechtvaaggronden, via de overwegend voorkomende poldervaaggronden in de kommen tot de drogere ooivaaggronden op de oeverwallen. De bodem kan zowel bestaan uit zavel als uit klei. Daarnaast komen zeer plaatselijk zandgronden voor. Dit is het gevolg van rivierduinen (donken) die langs de IJssel zich hebben gevormd. De zandgronden komen voor rond de kern van Veessen en ten westen van Vorchten, waar de zandopduiking circa 1,5 m boven het omringende maaiveld uitsteekt.

Bodemkwaliteit

Van het zoekgebied voor de hoogwatergeul zijn geen bodemonderzoeksgegevens bekend. De aanwezige bodem bestaat voornamelijk uit zware klei en zware zavel. Het betreft historische afzettingen door de IJssel. Uit historisch kaart-materiaal blijkt dat deze afzettingen in ieder geval voor 1848 hebben plaatsgevonden, omdat op een topografische kaart uit 1848 een dijk aanwezig is die afzettingen in het zoekgebied vrijwel onmogelijk maakt. Op basis van deze gegevens wordt geen verontreiniging verwacht in de aanwezige klei en zavel.

Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat het zoekgebied sinds 1848 nagenoeg volledig in gebruik is als weide en landbouwgebied waarbij gebruik als fruitkwekerij voorkomt. Bij fruitkweek wordt vaak gebruik gemaakt van bestrijdingsmiddelen die een verontreiniging van de grond kunnen veroorzaken. Verder bevinden zich enkele boerderijen in het zoekgebied. Ter plaatse van deze bebouwing kunnen erfverhardingen met puin aanwezig zijn

waarin asbest voorkomt. Op een boerenbedrijf is vaak een plaats waar diesel getankt kan worden uit een boven of ondergronds geplaatst brandstoftank. Hier kan een verontreiniging met minerale olie ontstaan.

5.2.6 Landbouw

In het gebied Veessen-Wapenveld komen voornamelijk melkveebedrijven voor en daarnaast een aantal veehouderij-akkerbouw-fruittelt- en vleesveebedrijven. Het gebied is te typeren als een melkveehouderijgebied met een hoog percentage hoofdberoepsbedrijven. Over het algemeen zijn de bedrijven groter dan het landelijk gemiddelde. Neventakken op agrarische bedrijven spelen op dit moment een minder belangrijke rol bij het inkomen.

Mede vanwege het feit dat het vooral hoofdberoepsbedrijven betreft komen er veel ondernemers met groeiwensen in het gebied voor. De bedrijven in het gebied zijn in hoge mate grondgebonden. In totaal liggen 25 bedrijven met meer dan de helft van hun gronden in het zoekgebied van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Daarnaast blijken 11 bedrijven met hun gebouwen in het zoekgebied te liggen (Bron: Landbouweffectrapportage Hoogwatergeul, LTO Noord Projecten B.V., 2007).

5.2.7 Natuur

In het huidige landschap vormen de natuurwaarden van het cultuurlandschap en de natuurwaarden gebonden aan sloten, watergangen en bermen en kaden de actuele natuurwaarden waar rekening mee gehouden moet worden in het projectgebied.

De volgende natuurgerelateerde gebieden liggen in en nabij het plangebied.

- Centraal in het Wapenveldsche Broek ligt een weidevogelgebied.

- Het Wapenveldsche Broek is Ecologische hoofdstructuur (EHS) verwevingsgebied met hoge dichtheden grutto.

- Daarnaast liggen in en net buiten het plangebied tevens ganzenfoerageergebieden in het plangebied (zie de Figuren 5.1 en 5.2).

- Bij het begin van de hoogwaterzone bij Veessen en ook bij de uitstroom aan de zuidzijde van de

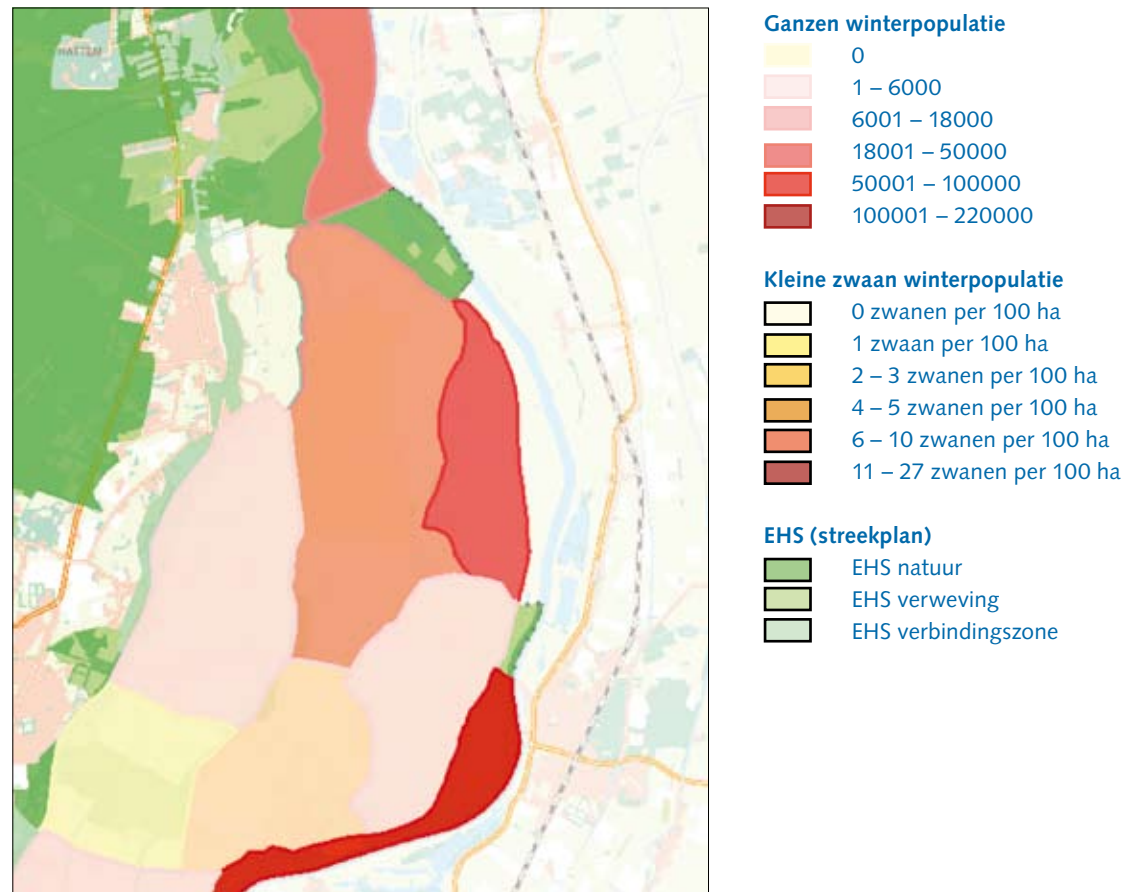
Hoerwaard (Het Oever) liggen bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden, te weten Wisselsepoort en Hattermerpoort.

- De Groote Wetering is een natuurlint op de EHS kaart van Gelderland. Langs deze wetering liggen ter hoogte van Vorchten enkele bosjes (bestaande natuur). Het zijn 'uitgeklede' vochtige kleibossen, voedselrijk en overwegend bestaande uit Essen, Eenstijlige meidoorn en Gewone vlier.

- Op de grens van het plangebied ligt aan de oostzijde het Natura 2000 gebied uiterwaarden IJssel en het Veluwe massief aan de oostzijde is ook Natura 2000 gebied. Deze gebieden vallen bij de inlaat en uitlaat van de hoogwatergeul in het plangebied.

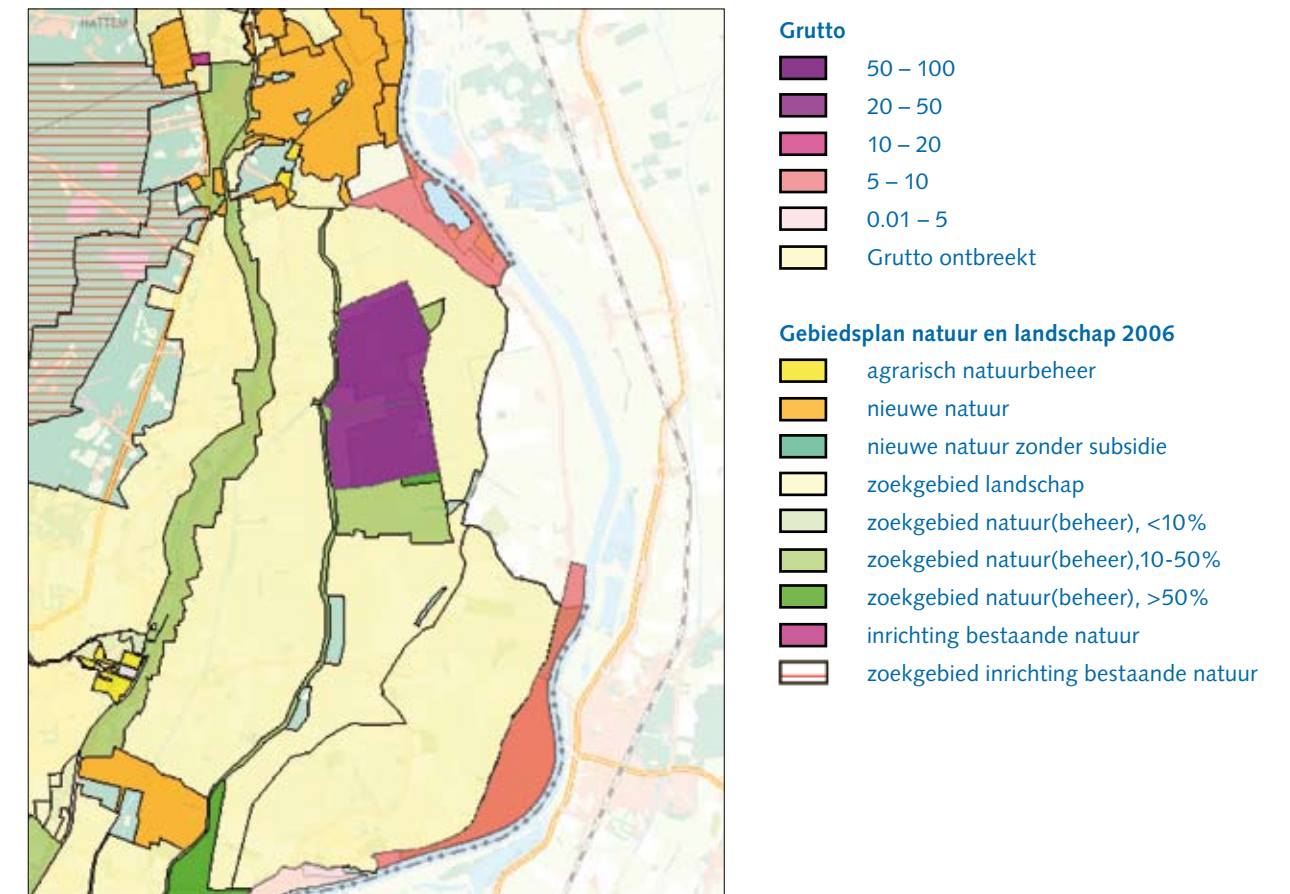
In figuur 5.1 en 5.2 staan de natuurwaarden van het plangebied.

Figuur 5.1 Ecologische hoofdstructuur en voorkomen van ganzen en kleine zwaan

Bron: Atlas Groen Gelderland

Figuur 5.2 Natuurgebiedsplan Gelderland en voorkomen van grutto

Bron: Atlas Groen Gelderland

5.2.8 Leefbaarheid

Het aspect leefbaarheid is uit te drukken in vier thema's:

- Bevolking en wonen
- Werkgelegenheid
- Voorzieningen
- Verkeer en vervoer

Hieronder worden deze aspecten beschreven.

Bevolking en wonen

In de nabije omgeving van de voorziene hoogwatergeul bevinden zich drie dorpen: Wapenveld aan de noordzijde, en Heerde en Veessen aan de zuidzijde. Verder liggen het dorp Vorchten en de buurtschappen Marle en Werven in het gebied. Het gebied tussen de IJssel en de Groote Wetering is een open agrarisch gebied met voornamelijk graslanden. De bebouwing concentreert zich op de oeverwal aan de oostzijde. Hier bevindt zich ook een aantal historische boerderijen met grote erven en voorhuizen.

Het aantal inwoners in de gemeente Heerde lag op 1 januari 2007 op 18.010. Dat aantal is al zeker tien jaar stabiel. De bevolkingsdichtheid ligt fors onder het Gelders gemiddelde, te weten 229 inwoners/km² in Heerde tegen 398 gemiddeld in de provincie (Bron: statistisch Zakboek provincie Gelderland).

Het aantal woningen steeg tussen 1997 en 2006 in Heerde in totaal van 6737 naar 6973. Dit is een gemiddelde toename van ongeveer 25 woningen per jaar. In 2006 werden er 35 woningen gebouwd (bron CBS Gemeente op maat en Statistisch Zakboek provincie Gelderland). Dit waren allemaal eengezinswoningen.

De visie op het wonen en werken in de gemeente Heerde tot 2015 (2005) geeft de volgende punten aan:

- 50% van de ouderen woont al meer dan 20 jaar in de huidige woning;

- toenemende neiging te verhuizen als daar reden voor is;
- de top 5 van redenen voor ouderen om te verhuizen is:
 1. dichterbij voorzieningen;
 2. een kleinere woning;
 3. wonen op de begane grond;
 4. wonen met service op afroep;
 5. wonen bij een zorginstelling.
- ouderen willen het liefst in de eigen woonkern blijven wonen;
- woonzorgperspectief baart zorgen; het wonen is nu wel redelijk in orde, maar ouderen maken zich zorgen over de toekomst en het ontbreken van goede varianten.

	1999*		2005**	
	aantal vestigingen	aantal banen	aantal vestigingen	aantal banen
Landbouw	192 (23%)	412 (6%)	160 (20%)	130 (2%)
Industrie en nijverheid	110 (13%)	1985 (31%)	135 (16%)	1930 (34%)
Commerciële dienstverlening	414 (50%)	2401 (37%)	365 (45%)	1680 (30%)
Niet- commerciële dienstverlening	120 (14%)	1657 (26%)	155 (19%)	1960 (34%)
TOTAAL	836 (100%)	6455 (100%)	815 (100%)	5700 (100%)

* bron visie Wonen werken in de gemeente Heerde tot 2015

** bron CBS op maat 2006

Werkgelegenheid

In tabel 5.1 is de ontwikkeling gegeven in de werkgelegenheid voor de periode 1999 tot 2005. Hieruit kan gezien worden dat er een afname is van het totaal aantal banen en vestigingen in de gemeente Heerde. Het aantal banen en vestigingen in de landbouw en de commerciële dienstverlening in Heerde is afgenomen en er is een toename van beide te zien in de niet-commerciële dienstverlening en industrie en nijverheid.

Sinds 2006 is er een verandering in het beeld van industrie en nijverheid door de sluiting van de Berghuizer papierfabriek. De werkgelegenheid is daardoor gedaald.

Landelijk gezien is de sector recreatie en toerisme een groeisector. Recreatie en toerisme hebben in Heerde ten opzichte van landbouw een groter aandeel in de werkgelegenheid (6,2% t.o.v. 2% in de landbouw). Dit aandeel is ook hoger dan het gemiddelde in Gelderland. Echter, de cijfers

van de afgelopen vijf jaar (zie tabel 8 en 9 en het Toeristisch beleidsplan 2007-2011) tonen een daling van de absolute werkgelegenheid in de sector recreatie en toerisme. Deze daling wordt onder andere bevestigd door een daling in het aantal overnachtingen. Het tarief per overnachting gaat echter omhoog.

Voorzieningen

Er zijn in gemeente Heerde verschillende scholen, zorginstellingen, verenigingen en kinderopvanglocaties. Deze voorzieningen staan onder druk door de inkrimping van de bevolking in de buurtschappen.

Verkeer en vervoer

In het plangebied lopen verschillende wegen. Het gebied is aangewezen als zone 60 en er vinden nauwelijks tot geen ongevallen plaats. Voor verdere informatie wordt hier verwezen naar het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan Heerde 2007.

Tabel 5.1 Ontwikkeling werkgelegenheid 1999-2005

5.3 Autonome ontwikkeling

Algemeen

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die kunnen plaatsvinden tot 2015. Het gaat om vastgestelde plannen en vastgesteld beleid en de normale ontwikkelingen in dit gebied.

Bij de autonome ontwikkeling hoort in feite de uitvoering van de hoogwatergeul. Hiertoe is immers in het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier besloten. Om de effecten van de hoogwatergeul goed in beeld te kunnen brengen is het echter beter uit te gaan van een situatie zonder hoogwatergeul. Voor de effectbeschrijving wordt daarom uitgegaan van de huidige situatie, met de daarin te verwachten ontwikkelingen zonder hoogwatergeul. Dit neemt niet weg dat het besluit over de aanleg van de hoogwatergeul genomen is.

Verdere ontwikkelingen die ook kunnen plaatsvinden in het gebied en die een relatie kunnen hebben met de hoogwatergeul zijn:

- de ecologische verbinding voor de Hattemerpoort en de herinrichting van het terrein van de voormalige Berghuizer papierfabriek;
- de plannen voor windmolens in Marle op de grens van de gemeente Olst-Wijhe;
- initiatieven vanuit de bewoners;
- recreatieve ontwikkelingen binnen het gebied;
- de onder druk staande voorzieningen en de vergrijzing.

Bij de autonome ontwikkeling horen ook andere Ruimte voor de Rivier projecten waarvoor een projectbesluit is genomen. In de directe omgeving zijn dat de projecten Fortmond, Welsum, Scheller en Oldeneler Buitenwaarden en Westenholte.

Met de komst van de geul wordt de huidige waterbeheersingseenheid gesplitst in drie eenheden. Ten eerste ten westen van de westelijke dijk, ten tweede het gebied tussen de nieuwe dijken (de geul) en ten derde de zone tussen de oostelijke dijk en de huidige IJsseldijk. Ook de ontsluiting is lokaal aangepast aan de nieuwe dijken.

Besluit planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier

In de PKB is aangegeven voor welke maatregelen voor de korte termijn gebieden worden gereserveerd om een uitbreiding van het buitendijkse gebied van de rivier te realiseren. Een van de maatregelen gaat over de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld.

Ten aanzien van de hoogwatergeul wordt aangegeven dat 'de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld door het landelijk gebied in het pakket is opgenomen, omdat de hoogwatergeul de voorkeur krijgt boven alternatieve oplossingen. Alternatieve oplossingen waren de dijkverleggingen Herxen en Marlerwaarden. Zij scoren echter slechter op ruimtelijke kwaliteit en raken ook aanzienlijk meer woningen.'

Bij de aanleg van hoogwatergeulen gaat het om ingrijpende en complexe rivierverruimingsprojecten, die een relatief groot gebied beslaan. De ruimtelijke inpassing ervan is ingrijpend en vereist een zorgvuldige afweging, vooral als de maatregel wordt gecombineerd met andere regionale ontwikkelingen.

Voor de toekomst wordt verder beoogd 'dat de hoogwatergeulen langs de IJssel een bijdrage kunnen leveren aan de ecologische verbinding tussen de IJssel en de hogere gronden.'

De specificatie van de Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld in de PKB luidt als volgt: codering/ locatie: 50006c; de Minimale Hydraulische taakstelling: -0,63 (m) op rivier km 960.7-961.7; grondgebruik: landbouw. (PBK Bijlage, Blad 1: maatregelen basispakket blz 22).

Met de komst van de geul wordt de huidige waterbeheersingseenheid gesplitst in drie eenheden. Ten eerste ten westen van de Westdijk, ten tweede het gebied tussen de nieuwe dijken (de geul) en ten derde de zone tussen de Oostdijk en de huidige IJsseldijk. Daarnaast zijn er door de aanleg van de dijken aanpassingen in de ontsluiting van het gebied noodzakelijk en wijzigt de verkavelingssituatie.

Landbouw tot 2015

De oppervlakte landbouwgrond zal naar verwachting in Veessen-Wapenveld stabiel blijven. In het gebied liggen buiten het huidige beleid geen grote plannen voor natuurontwikkeling. De verwachting is dat in het grondgebruik in het plangebied van Veessen-Wapenveld weinig veranderingen optreden. Dit betekent dat ook in de toekomst het hele gebied nagenoeg uit grasland zal bestaan. Er is een geringe grondmobiliteit in het gebied.

De trend naar schaalvergroting in de landbouw zal zich ook na 2015 blijven voortzetten. Een groot deel van de bedrijven volgt een groeistrategie. Uit een onderzoek van LTO Noord Projecten B.V. (2007) blijkt dat de bedrijven met een groeistrategie per bedrijf 6,5 hectare in oppervlakte verwachten te groeien (Bron: Landbouweffect-rapportage Hoogwatergeul (LTO Noord Projecten B.V. 2007). De beperkte grondmobiliteit kan een belemmering zijn voor deze groeistrategie.

6 Ontwikkeling van varianten

6 Ontwikkeling van varianten

In het gebied Veessen-Wapenveld komt een hoogwatergeul. Deze geul wordt gevormd door twee dijken in het landschap. De exacte plek van deze dijken en breedte van de geul en de functionele invulling van het gebied liggen nog niet vast.

Daarom wordt een aantal varianten onderzocht. Na het onderzoek op effecten wordt uit de vier varianten de voorkeursvariant en de meest milieuvriendelijke variant samengesteld. De voorkeursvariant is het uiteindelijke advies van de provincie aan het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

6.1 Inleiding

In de milieueffectrapportage worden varianten voor de hoogwatergeul bij Veessen-Wapenveld vergeleken op basis van verschillende effecten. Alle varianten moeten voldoen aan de projectopdracht. Ze moeten realistisch en voldoende onderscheidend zijn. Het Milieueffectrapport geeft inzicht in de voor- en nadelen van (onderdelen) van de varianten. De onderdelen kunnen tot een nieuwe variant worden gecombineerd. Op basis van dit inzicht kunnen vervolgens keuzes worden gemaakt voor een voorkeursvariant (VKV) en een meest milieuvriendelijke variant (MMV).

In dit hoofdstuk wordt het proces van totstandkoming van de verschillende varianten kort toegelicht. Het vertrekpunt van de te formuleren varianten is de hoogwatergeul bij Veessen-Wapenveld. Hiervoor is al gekozen in de PKB. Hoe deze keuze voor de hoogwatergeul tot stand is gekomen, wordt beschreven in de volgende

paragraaf. Vervolgens wordt in 6.3 weergegeven hoe de varianten die in de m.e.r. worden meegenomen tot stand zijn gekomen en hoe dit zich verhoudt tot de te ontwerpen voorkeursvariant. Paragraaf 6.4 geeft een korte beschrijving van de varianten die niet zijn meegenomen en paragraaf 6.5 geeft een korte inhoudelijke toelichting op de in de m.e.r. mee te nemen varianten. De verplichte varianten (te weten de referentievariant, de meest milieuvriendelijke variant en het voorkeursvariant) staan beschreven in paragraaf 6.5.6. Alle mee te nemen varianten worden de komende periode nader onderzocht op hun (milieu)effecten.

6.2 Vorming van alternatief hoogwatergeul

In het proces van het creëren van het PKB zijn verschillende alternatieven voor realiseren van de benodigde waterstandsaling bij Veessen-Wapenveld geanalyseerd. Met de PKB heeft het Kabinet de keuze gemaakt voor de uitvoering

van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Deze keuze is gemaakt op basis van de resultaten van de milieueffectrapportage van mei 2005.

De PKB geeft het volgende aan bij het afwegen van keuzes in het IJsselgebied:

- In de strategische beleidskeuzen is opgenomen dat de huidige buitendijkse landschappelijke, geomorfologische, natuur- en cultuurhistorische waarden zo min mogelijk mogen worden aangetast. In het Regionaal Ruimtelijk Kader (RRK) is de huidige kwaliteit van de gehele IJsselvallei, en vooral van het buitendijkse gebied, als hoog aangemerkt. Veel uiterwaarden zijn in dit RRK opgenomen als 'handhavingsgebied' respectievelijk 'aanpassingsgebied'. Om deze waarden op de gewenste manier te kunnen behouden, is een maximum gesteld aan de hoeveelheid verruiming van het huidige winterbed. Voor de IJssel is deze verruiming zo vastgesteld, dat ten opzichte van de huidige situatie 200 m³/s extra water kan worden afgevoerd. Op bepaalde deeltrajecten van de IJssel kan iets meer buitendijks worden afgevoerd.
- Daarnaast ligt langs de IJssel een aantal uiterwaarden waarvan grote delen behoren tot de 'blijf-af'-gebieden uit het Strategisch Kader Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000 gebieden). Buitendijkse, ruimtelijke maatregelen hebben daar een overwegend negatief effect op de geldende bescherming in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn. In deze gebieden is uiterwaardvergraving niet of slechts in zeer beperkte vorm gewenst.

De combinatie van de relatief hoge taakstelling voor de lange termijn en de hoge ruimtelijke kwaliteit maakt het selecteren van maatregelen langs de IJssel tot een specifiek probleem. Buitendijks zijn de mogelijkheden om de gewenste waterstanddaling te bereiken beperkt. Er bevinden zich langs de IJssel weinig hydraulische obstakels die kunnen worden weggehaald. De kribben in de IJssel zijn relatief kort en laag; ook kribverlaging draagt daarom weinig bij aan verlaging van de toetspeilen. Verdieping van het zomerbed is alleen in het benedenstroomse deel van de rivier een optie. Meer bovenstrooms heeft zomerbedverdieping te veel negatieve effecten op de morfologie van het rivierbed en aanwezige infrastructuur, zoals brugpijlers en kades.

Buitendijks zou de rivierverruiming dan vooral in de uiterwaarden moeten plaatsvinden. Dat is vanwege bovengenoemde overwegingen maar in beperkte mate gewenst. In elk geval niet voldoende om aan de taakstelling voor de lange termijn te voldoen. Daarom is gezocht naar binnendijkse maatregelen waarmee ruimte aan het stroombed van de rivier kan worden toegevoegd.

Hierdoor is er aangegeven in de PKB dat er in het gebied tussen Veessen en Wapenveld een kans is om een groene hoogwatergeul te ontwikkelen. Deze hoogwatergeul voorkomt grootschalige dijkverleggingen en uiterwaardvergravingen in een gebied met belangrijke waarden. Het open karakter dat nu kenmerkend is voor dit gebied, dient te worden gehandhaafd. De huidige landbouwfunctie kan worden behouden, maar ook ontwikkeling van nieuwe functies, zoals natuur

en recreatie, is mogelijk. De hoogwatergeul heeft de minste maatschappelijke consequenties ten opzichte van de anders noodzakelijke dijkverleggingen op dit traject.

6.3 Vorming van varianten

Er zijn vier varianten uitgewerkt die het speelveld markeren waarbinnen de voorkeursvariant moet worden gevonden. Figuur 6.1 geeft dit grafisch weer. Het gaat om de varianten:

- Variant A waarin zo weinig mogelijk verandering in het gebied wordt nagestreefd. Deze variant wordt zodanig vorm gegeven dat deze ook als goedkoopste variant dient.
- Variant B richt zich op het vergroten van de mogelijkheden van de veehouderij. In de variant wordt ook de maximale waterstanddaling onderzocht.
- Variant C stelt de regionale ontwikkeling voorop. Hier wordt ook het meeste aandacht besteed aan de invulling van de ruimtelijke kwaliteit en de kansen die recreatie biedt.
- Variant die door bewoners is ingebracht, de Maquette.

Voorafgaand aan de ontwikkeling van de varianten heeft een aantal bewoners op basis van hun wensen een bewonersschets gemaakt: de zogenoemde 'maquette'. Deze maquette is aangeboden vóór de start van de onderstaande vier sporen.

Vanaf 2007 zijn er, op basis van een drietal sporen, een aantal 'hoekpunten' (in het gebiedsproces ook houtskoolschetsen genoemd) gedefinieerd voor de hoogwatergeul in Veessen-Wapenveld. De sporen zijn hieronder genoemd:

1. Bouwstenen

In drie ateliers hebben bewoners samen met experts/reflectoren richtinggevende bouwstenen aangedragen voor de thema's leefbaarheid, agrarisch ontwikkelingsperspectief en ruimtelijke kwaliteit.

2. Kennis van experts

Parallel aan de ateliers is onderzoek verricht naar het riviersysteem, het grondwatersysteem en het sociaaleconomische systeem.

3. Wensen en belangen van betrokken partijen

De wensen en belangen zijn geïnventariseerd door onder andere gesprekken met verschillende personen en partijen die ambities hebben op gebied van de gebiedsontwikkeling.

Naast de bovenstaande drie sporen heeft ook de gemeenteraad van Heerde haar inbreng geleverd. De Raad heeft een aantal vragen geformuleerd die zij graag nader onderzocht ziet. Deze onderzoeksvragen zijn voor de Startnotitie vertaald naar doelstellingen. Een aantal van deze doelstellingen heeft een plek gekregen in de varianten en maakt daarmee onderdeel uit van het onderzoek. De gemeenteraad heeft ook een aantal vragen gesteld over de mogelijkheden inpasbaarheid van recreatie en woningen in het plan. Het betreft onderzoek naar inpassing en mogelijke locaties voor een recreatieplas, een jachthaven, een vakantiepark en woningen. Het locatieonderzoek wordt zo uitgevoerd dat voor elk van de varianten duidelijkheid ontstaat over de mogelijke inpassing. Er zijn ook van enkele andere partijen onderzoeksvragen ontvangen die ingaan op de bredere scope van de varianten ten opzichte van de eerdere hoekpunten. Bijlage Groepering Onderzoeksvragen geeft het resultaat van de vertaling van deze vragen naar doelstellingen en geeft aan hoe daarmee in het milieueffectenonderzoek wordt omgegaan.

De hoekpunten A, B, C en Maquette zijn nog onvoldoende compleet om als zelfstandige varianten in de milieueffectonderzoek te dienen. Zij vormen daartoe de basis die verder is aangevuld met doelstellingen voor de gebiedsontwikkeling en onderdelen om wettelijke vereisten en andere onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Ook de inbreng van de gemeenteraad van Heerde heeft hierin een belangrijke rol gespeeld.

De varianten geven een beeld van de maximale speelruimte voor de uiteindelijk samen te stellen en uit te voeren voorkeursvariant. De voorkeursvariant wordt als uitkomst van het doorlopen proces van de planstudie ergens binnen het blauwe vlak gevonden.

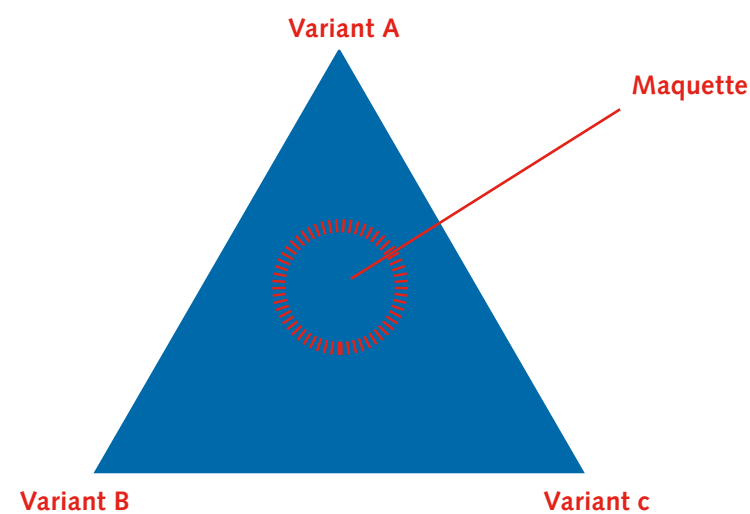
In het milieueffectenonderzoek worden de varianten in overleg met de betrokken belanghebbenden uitgewerkt en op effecten onderzocht.

6.4 Niet meegenomen varianten

De hierna volgende vijf varianten zijn bekeken, maar voldoen niet aan de vooraf gestelde technische randvoorwaarden en draagvlak van de betrokken partijen. Daarom zijn deze varianten afgevalen:

- Een meestromende en bevaarbare geul
Door een meestromende en bevaarbare geul ontstaat er verzanding van de IJssel. Dit vormt een bedreiging voor de bevaarbaarheid van de rivier en voldoet daarmee niet aan een belangrijke randvoorwaarde. De verwachting is dat als de geul vaker dan eens in de 15 à 20 jaar meestroomt en grootschalige aanzanding in de IJssel de bevaarbaarheid zal hinderen. Daarnaast is de verwachting dat er 'verdroging' zal ontstaan van de Veluwe door het aanzuigen van grondwater.

- Uitstroom 'oostzijde' over plas
Met deze optie wordt de taakstelling voor waterstanddaling (63 cm) niet gehaald. De bereikte waterstanddaling is ongeveer 5 cm te weinig. Om dit ongedaan te maken ontstaat een breedte van de uitstroomopening die tot gevolg heeft dat in Werven een deel van de bebouwing moet verdwijnen. Vanuit leefbaarheid en kosten is dit niet gewenst.

Figuur 6.1 Speelruimte van de varianten

Bouwstenen uit de verkenningsfase

In en om de kernen:

- betaalbare woningen ontwikkelen voor starters en senioren;
- netwerk van voetpaden, korte wandelingen vanuit de kernen;
- fietspaden voor schoolgaande jeugd, forensen en recreanten.

Zoekzones ontwikkelingen Heerde en Wapenveld:

- wonen; inwoners Heerde en Wapenveld, forensen;
- kleinschalige bedrijvigheid en kantoren;
- recreatieve- en toeristische voorzieningen;
- nieuwe landgoederen of buitenplaatsen.

Apeldoorns Kanaal:

- recreatievaart;
- objecten voor bezichtiging, verblijf etc.;
- concentratiepunten bij kernen.

Groote Wetering:

- als waterafvoer;
- plekken voor natuur en waterberging.

- Smalle uitlaat PKB

In de PKB is een traject getekend met de uitstroom tegenover 't Oever van 260 meter breed. Er is bepaald dat deze variant niet de vereiste waterstanddaling behaalt. De uitstroom zal dan minstens twee keer zo breed moeten worden op die plek. Dit brengt hogere kosten mee voor het uitlaatwerk. In het vervolg zoeken we naar een betere plek meer naar het westen.

- Groote Wetering binnen de hoogwatergeul

In deze optie is overwogen of de Groote Wetering binnen de hoogwatergeul gelegen kan zijn. Na berekeningen blijkt echter dat dit geen voordelen heeft ten aanzien van de andere varianten. Daarnaast brengt het uitvoeren van deze optie hoge kosten met zich mee.

Bovenstaande varianten zijn om (financieel) technische en inhoudelijke redenen afgevalen. De onderstaande is afgevalen wegens gebrek aan draagvlak.

- Hoekpunt D

Hoekpunt D was gericht op een situatie waarbij er sprake is van een geul die net als de Hoenwaard enkele malen per jaar onder water komt te staan. Tevens was het een controle op de consequenties van het (mogelijke) verdwijnen van de melkveehouderij uit het gebied. Dit Hoekpunt kon op weinig draagvlak rekenen. Het bestuur heeft vervolgens besloten deze af te laten vallen. De vragen van deze variant, zoals de mogelijke consequentie van het verdwijnen van de melkveehouderij op de lange termijn worden wel meegenomen in het onderzoek.

6.5 Varianten

De varianten A, B, C en Maquette zijn uitgewerkt naar de belangrijkste doelstellingen van de hoogwatergeul en het basisniveau gebiedsontwikkeling. De varianten verschillen in de manier waarop deze doelstellingen worden bereikt. Zoals in de vorige paragraaf is beschreven, bieden de in de verkenningfase vormgegeven hoekpunten en de door de gemeenteraad van Heerde geleverde vragen daarvoor de basis. De hieruit gevormde varianten zijn beschreven in de volgende paragrafen. De varianten verschillen in essentie in de afstand tussen de dijken en de vorm en ligging van die dijken. Het verschil in sociale, economische en milieueffecten door de ligging en vorm van de dijken wordt in het Milieueffectrapport beschreven. Van andere onderwerpen die per variant verschillen zoals de een in- en uitlaatconstructie worden de effecten niet alleen voor die variant in beeld gebracht maar ook voor de andere varianten. In 6.3 is beschreven dat dit ook geldt voor het onderzoeken van de inpasbaarheid van recreatie en wonen. De basis van de varianten zijn aangescherpt op verschillende aspecten per hoofddoelstelling. Deze aanscherping is gegeven in paragraaf 6.5.5 in tabel 6.1 en 6.2.

6.5.1 Variant A

Deze variant gaat uit van zo min mogelijk verandering in het gebied: de minimale ingreep die vanuit het waterstaatkundig oogpunt moet gebeuren. Daarbij moet de minimaal vereiste waterstanddaling worden gerealiseerd waarvoor een minimale breedte van de geul vereist is, een smallere geul zonder vergraving van het maaiveld kan niet. Deze minimalistische benadering is ook van toepassing op de (aanleg)kosten. De variant wordt ook uitgewerkt met de vraag op welke wijze de variant is uit te voeren met goedkope elementen.

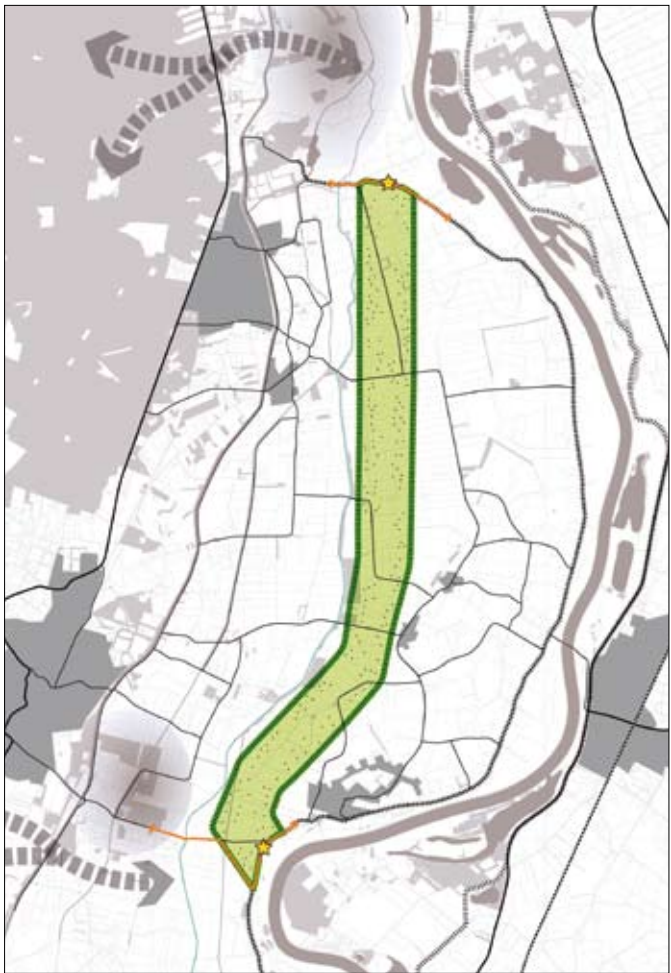
Bovenstaand concept is gecombineerd met enkele belangrijke punten die uit de ateliers naar voren zijn gebracht:

- een zo smal mogelijke geul (ca 550 meter);
- geen bedrijven en huiskavels in de geul, alleen veldkavels;
- zo dicht mogelijk langs de Groote Wetering en daarmee zo ver als mogelijk weg van de kernen;

Deze variant gaat uit van de autonome ingreep van de geul als nieuw waterwerk. De geul zal op een efficiënte en 'eigenwijze' manier in het landschap worden gevoegd en is daardoor herkenbaar als 'technische' maatregel. Vaste in- en uitlaten zorgen ervoor dat er sprake is van een gereguleerd systeem waarbij de geul altijd in werking treedt bij een vaste waterstand van de IJssel. Het is een robuust systeem waar de vaste waterstand en niet een menselijk beslissing nodig is om de geul in te zetten. De vaste inlaat is ook gekozen vanuit het oogpunt om de variant zo goedkoop mogelijk te maken. Een hogere overstromingsfrequentie die met een vaste uitlaat gepaard gaat past bovendien beter bij de veldkavels in de geul in deze variant dan bij de huiskavels zoals die in enkele andere varianten het uitgangspunt zijn.

De westelijke dijk wordt langs de Groote Wetering geprojecteerd en zal zo efficiënt mogelijk worden vormgegeven. De oostelijke dijk loopt parallel aan de westelijke dijk en heeft ook een steil profiel om kosten voor de hoogwatergeul te reduceren.

De kracht van deze variant zit in zijn minimale en autonome verschijningsvorm. Het streven in deze variant is om huidige kwaliteiten te waarborgen voor de toekomst.

Figuur 6.2 Variant A

	In-/ uitlaat kade
	Dijken west steile taluds, oost diverse varianten mogelijk maat tussen dijken minimaal 550 meter
	Hoogwatervrije ontsluiting zuidverlegde Kerkdijk, noord huidige dijktracé
	Agrarisch gebruik geul: melkveehouderij in geul alleen veldkavels
	Groote Wetering

Legenda variant A

6.5.2 Variant B

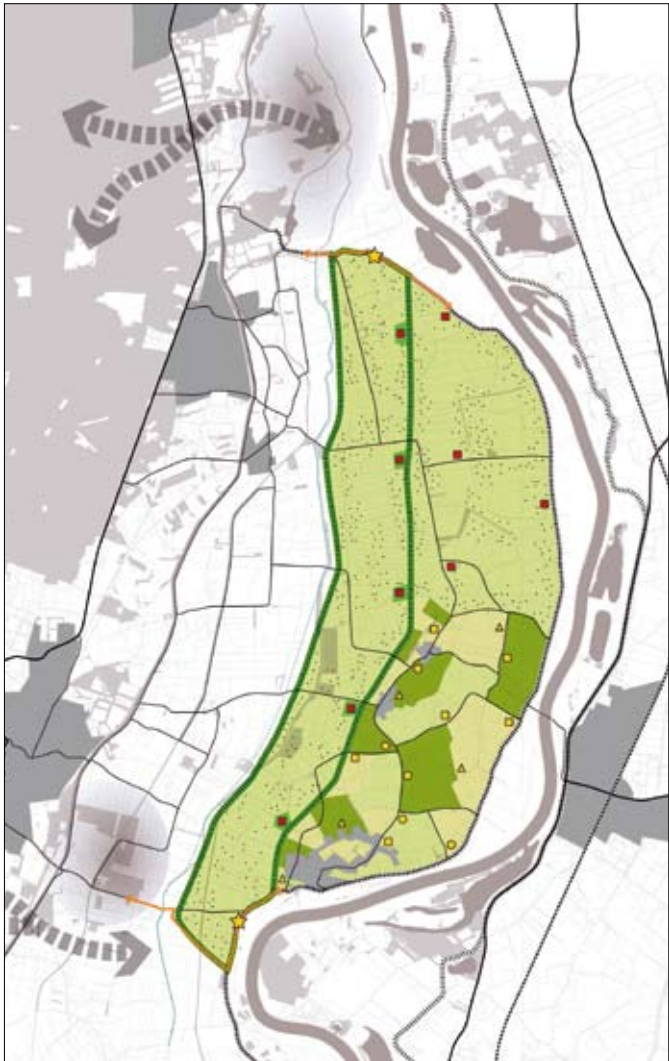
Variant B komt voort uit het idee dat er een optimaliseringslag gemaakt kan worden in de melkveehouderij. Door te streven naar complete en volwaardige bedrijven in en buiten de geul. Door deze bedrijven in en buiten de geul te plaatsen is er minder ‘afstand’ tussen de bedrijfsonderdelen en vormen de dijken geen barrière in de bedrijfsvoering. Er wordt in de variant uitgegaan dat op termijn voor optimale productieomstandigheden de bedrijven tot een oppervlakte van ongeveer 100 hectare en meer moeten kunnen groeien. In de variant wordt ook onderzocht hoe flexibel in te spelen op veranderingen in het (agrarisch) grondgebruik.

Nieuwe bedrijfsgebouwen worden hoogwatervrij gesitueerd, ook in de geul. Hiervoor is een sterke aanpassing van de kavelstructuur noodzakelijk. Ook de waterhuishouding in de geul wordt aangepast aan de functie van de melkveehouderij. De geul wordt voorzien van een verwijderbare in- en uitlaat en een lage overstromingsfrequentie is het uitgangspunt. Dit past bij de huiskavels die in deze variant ook in de geul liggen. Ook in deze variant is getracht de kosten te verkleinen door de verwijderbare in- en uitlaat en door het afzien van grote investeringen in een gemaal om het gebied snel droog te pompen in het zeer zeldzame geval dat er water in de geul staat.

De kracht van deze variant zit in het anticiperen op de sterk groeiende vraag naar zuivelproducten op de wereldmarkt. De melkveehouderijbedrijven worden uit de kern van Veessen geplaatst. In en rondom de kernen Veessen en Vorchten wordt ingezet op een ruimtelijke en functionele kwaliteitsimpuls, gebaseerd op de ruimtelijke karakteristieken van de oeverwal rondom en tussen deze kernen.

Op de oeverwal is zoekruimte aanwezig voor wonen en kleinschalige bedrijvigheid aansluitend bij de functies die in het gebied aanwezig zijn. Zowel in vrijkomende agrarische bebouwing als in nieuwbouw.

In deze variant zal ook gezocht worden naar het realiseren van een maximale waterstanddaling die groter is dan de opgelegde taakstelling van 63 cm.

Figuur 6.3 Variant B

Legenda variant B

6.5.3 Variant C

Deze variant stelt de regionale ontwikkeling voorop. Bovendien benut het de potenties die het aanwezige reliëf (gradiënt) van het gebied biedt. Landschappelijke, geomorfologische en hydrologische aspecten zijn in deze variant leidend voor het grondgebruik en de landschappelijke inpassing van de geul. Ook wordt in deze variant bij uitstek de kansen van recreatie onderzocht.

De variant beoogt ook invulling te geven aan de gemeentelijke ambitie om de werkgelegenheid en bevolkingopbouw op peil te houden. Het Q team heeft geadviseerd om te 'zoeken naar aanleidingen in het landschap voor het inpassen van dijken'. Dat onderzoek vindt plaats in deze variant. Vertrekpunt van variant C is een kwaliteitsimpuls in het gehele gebied, gericht op rust, ruimte en landschap, die inzet op het benutten van deze kwaliteiten als economische motor voor het gebied.

Het tracé van de dijken wordt bepaald door de landschappelijke en geomorfologische structuren van het landschap. Aan de westzijde bepaalt het tracé van de Groote Wetering de loop van de westelijke dijk. Aan de oostzijde vormt de geomorfologische ondergrond van de oude oeverwal de leidraad voor het tracé van de oostelijke dijk. Binnen de geul wordt ingezet op het ontwikkelen van dotterbloemrijke graslanden, voortkomend vanuit een meer systeemgestuurd grondwaterbeheer en aanwezige natuurwaarden voor onder andere weidevogels. Het agrarische gebruik van deze gronden volgt dit systeem. Er worden geen bedrijfsgebouwen binnen de geul geplaatst. Het meer grondwatergestuurde systeem van de geul en daarbij behorende natuurdoeltypen zijn niet gebaat bij een hoge rivierdynamiek. Door de mechanische in- en uitlaten zal de overstromingsfrequentie gering zijn. De inlaat wordt geul-inwaarts teruggelegd, in plaats van op de IJsseldijk. Hierdoor kan de aanwezige ontsluitingsroute via de Kerkdijk over de inlaat worden behouden.

De maatregel van de geul kan volgens deze variant niet los gezien worden van de gewenste gebiedsontwikkeling voor het gehele gebied. Het maakt immers deel uit van het totale concept om het gebied te benutten als een gebied waar ingezet wordt op rust, ruimte en landschap. Het

onderzoek in de variant richt zich ook op de opbrengsten van in de kwaliteiten van het landschap en de ruimte die wordt geboden aan exclusievere vormen van wonen, recreëren en werken. De te onderscheiden landschappelijke eenheden van de gradiënt vormen daarvoor de leidraad.

Het versterken van de onderlinge verschillen en daarmee het duidelijk zichtbaar en beleefbaar maken van de gradiënt vormt de kracht van deze variant. Onderzocht wordt hoe nieuwe functies kunnen dragen bij aan de gewenste kwaliteiten, zowel ruimtelijk, functioneel als financieel. Daarmee kan inzicht ontstaan in de potenties van een nieuwe samenhangende lokale economie.

Figuur 6.4 Variant C

	In-/ uitlaat mechanisch
	Dijk en dijkvorm geul west kan alles zijn, oost is goed ingepast
	Hoogwatervrije ontsluiting zuid verlegde Kerkdijk, noord huidige dijktracé
	Door natuur en landschap gestuurd agrarisch gebruik agrarisch gebruik in de geul voegt zich naar het natuurlijke systeem
	Gemengd agrarisch gebruik oeverwal accent op vermarkten streek eigen producten en diensten
	Natuur- en waterberging te ontwikkelen zone langs Groote Wetering
	Kleinschalige ontwikkelingen passend in "kwaliteitsconcept" rust, ruimte en landschap
	Zoekgebied westflank versterking van de parkachtige landschappelijke kwaliteiten en ruimte biedend aan wonen, werken en recreatie, ruimte voor nieuwe landgoederen en/of buitenplaatsen

Legenda variant C

6.5.4 Variant Maquette

Deze variant is gemaakt op basis van de maquette die door inwoners van het plangebied is aange- dragen en is aangevuld met enkele punten uit de ateliers. Aan de basis van deze variant ligt voortzetting van het grootste deel van de huidige agrarische structuur (huiskavels en kavelinrichting) en het creëren van een zo groot mogelijke afstand van de dorpen tot aan de geul. De geul krijgt een zo smal mogelijk profiel waarbij de westelijke dijk evenwijdig aan de Groote Wetering wordt gesitueerd.

De oostelijke dijk zal min of meer parallel aan de westelijke dijk gesitueerd worden. Hierdoor blijft de afstand tussen de bebouwing langs de IJssel en de nieuwe dijk in het noordelijke deel van het plangebied zo groot mogelijk. Daarbij is het stre- ven om daar waar mogelijk bestaande perceels- grenzen of waterloopjes te volgen die bepalend kunnen zijn voor de situering van de oostelijke dijk. Tussen de Groote Wetering en de westelijke dijk van de geul is ruimte voor waterberging en natuurontwikkeling. In de geul kan de mogelijk- heid geboden worden voor het realiseren van een nieuw agrarisch bedrijf, verhoogd aangelegd tegen de oostelijke dijk. De geul biedt verder alléén ruimte aan veldkavels en er is sprake van een zeer lage overstromingsfrequentie.

Er wordt ingezet op behoud en versterking van bestaande ruimtelijke en functionele kwaliteiten. De IJsselhoeves kunnen een belangrijke rol spelen in kwaliteitsverbetering van de oeverwal waarbij voor de vrijkomende agrarische bebouwing gezocht moet worden naar functies passend bij het gebied. Dat geldt ook voor eventueel andere vrijkomende agrarische bebouwing in dit gebied. Daarnaast is er vooral aandacht voor fietsroutes in oost-west richting en tussen de kernen. Maar ook het ontwikkelen van recreatieve routes (kano rondje) over het water van het Apeldoorns Kanaal en de Groote Wetering.

Figuur 6.5 Variant Maquette

Langs het Apeldoorns Kanaal ontstaan mogelijk- heden voor recreatieve knooppunten nabij de centra van de kernen Heerde en Wapenveld. De kleine kernen krijgen een impuls door ruimte te bieden aan 'dorps' bouwen voor jongeren en se- nioren. Daarnaast wordt voorgesteld te investeren in het realiseren van 'ommetjes' vanuit de kernen naar het omringende landschap. Aan de oostkant van Wapenveld wordt ingezet op landschaps- verbetering. Langs de as vanaf Wapenveld naar het gemaal kunnen mogelijkheden ontstaan voor kleinschalige recreatieve ontwikkelingen.

	In-/ uitlaat mechanisch
	Dijk en dijkvorm geul west steile taluds, oost flauwe taluds inagrarisch gebruik
	Hoogwatervrije ontsluiting zuid verlegde Kerkdijk, noord huidige dijktracé
	Agrarisch gebruik geul en noordelijkwestelijke plangebied: melkveehouderij bedrijfsgebouw: ruimte voor 1 bedrijf in geul/ aan de dijk geul: veldkavels
	Agrarisch gebruik oeverwal handhaven versterken huidige gebruik aandacht voor versterken ruimtelijke kwaliteiten noordelijk en zuidelijke deel oeverwal
	Behouden bestaand grondgebruik westflank
	Natuur- en waterberging te ontwikkelen zone langs Groote Wetering aan de oostzijde
	Versterken kernen in- en rondom de kernen Veessen en Vorchten zoekzone voor woningbouw, kleinschalige bedrijvigheid en realiseren van "ommetjes"
	IJsselhoeves ruimte voor gepast ondernemen en bijdrage leveren aan behoud en versterking ruimtelijke kwaliteiten gebied
	Zoekgebied oostflank Wapenveld inzetten op landschapsverbetering
	Zoekgebied recreatieve ontwikkelingen noordzijde plangebied verbinding Apeldoorns kanaal- Wapenveld en dijk- gemaal
	Pleisterplaats ontwikkelen recreatieve pleisterplaats op raakpunt kernen en Apeldoorns kanaal
	Recreatieve routes netwerk van kano- en fietsroutes aan westzijde plangebied
	fietsverbinding

Legenda variant Maquette

6.5.5 Varianten aangescherpt

In deze paragraaf zijn de aanscherpingen in de varianten weergegeven in tabel 6.1. De bijbeho-

rende ontwikkelingsaspecten voor het gebied, die aan de verschillende varianten gekoppeld zijn, zijn weergegeven in tabel 6.2.

		Variant A	Variant B
Hoofddoelstelling	Onderdeel / facet		
		Maatregel	
	Motief	Zo weinig mogelijk verandering	Vergroten mogelijkheden veehouderij
Hydraulische taakstelling	Waterstanddaling (in cm)	Ten minste 63 cm	Veel ruimer dan 63 cm Inlaat zuidelijker Obstakels / hoogten lokaal verwijderen (variant: 'maximale MHW daling')
	Vermogen aan flexibiliteit in toekomst Werkgelegenheid	Inzetten van maaiveld daling / vergraven / wegnemen obstakels als extra ruimte nodig is	Zoeken bovengrens MHW daling (ruimte 'plaatsen' nieuwe bedrijfs- gebouwen in geul)
	breedte geul (indicatie in m)	550 m	600 - 800 m
	In- en uitlaat	Vast	Verwijderbaar uitgevoerd in grond
	Inwerkingtreding: Lobith (m3/s) NAP IJssel Frequentie (laatste jaar van voorkomen)	Ca 9500 Ca 5.25 (m+NAP) 1/10 jaar (1998)	Ca 13900 Ca 6.10 (m+NAP) 1/250 (niet voorgekomen)
Kosten	Aanleg / investeringen	Goedkope elementen: Vaste in/uitlaat, grond uit gebied, sobere uitvoering ('goedkoopste variant')	Goedkope elementen: 'verwijderbare' in- en uitlaat
	Levenscyclus / beheer	Regulier, beheer dijk WS	Regulier, beheer dijk WS met gemaal niet ingericht om geul na gebruik 'leeg te pompen'
Ruimtelijke kwaliteit	Openheid	Buiten de geul	Dijk (oost) door open gebied
	Diversiteit (herkenbare landschap- seenheden flank, kom, oeverwal en uiterwaard)	Dijk (oost) door kom Zone langs Groote Wetering als grens kom en flank	Dijk (oost) door kom Zone langs Groote Wetering als grens kom en flank
	Dijktracé	Maximale afstand tot kernen	Autonoom
	Dijkontwerp/talud	1:3	1:3
		1:3	1:3
Grondgebruik in de geul		Agrarisch (grondgebonden veldkavels)	Agrarisch (inzetten op melkvee incl. bedrijfsgebouwen, huis en veld- kavels)

Variant C	Maquette
Regionale ontwikkeling	Variant ingebracht door bewoners
ruim 63 cm	63 cm Breedte in- en uitlaat afstemmen op 63 cm
Extra MHW daling om 'verruwing' / verhoogde weerstand op te vangen	Inzetten van maaiveld daling / vergraven / wegnemen obstakels als extra ruimte nodig is
550 – 1100 m	550 – 600 m
Mechanisch (terugleggen)	Mechanisch
Ca 12700	Ca 14800
Ca 5.85 m+NAP	Ca 6.25 m+NAP
1/100 (niet voorgekomen)	1/500 (niet voorgekomen)
Volgt uit variant	Volgt uit variant
Regulier, agrarisch (natuur)beheer dijk	Regulier, agrarisch beheer dijk
In de geul	Buiten de geul
Dijk (oost) op overgang kom en oeverwal	Dijk (oost) door kom Zone langs Groote Wetering als grens kom en flank
Zone langs Groote Wetering als grens kom en flank	
Impuls landschap in flank, kom en oeverwal	
Landschapvolgende	Maximale afstand tot kernen
Reagerend op lokale kwaliteiten / inpassing 'geknikt' profiel	1:3 west 1:5 oost
(variabel 1:2 – 1:10)	
Agrarisch, (verbreding recreatie, zorg en natuurbeheer)	Agrarisch (grondgebonden een bedrijfs- gebouw, huis en veldkavels)

Tabel 6.1 Overzicht onderdelen per variant

De onderdelen van Basisniveau Gebiedsontwikkeling zijn gekoppeld aan de verschillende varianten en worden weergegeven in de volgende tabel.

Gebiedsontwikkeling			
Hoofddoelstelling	Onderdeel / facet	Variant A	Variant B
Ruimtelijke kwaliteit	Ecologische verbindingzone	Nvt	Nvt
	Weidevogels en ganzen	Nvt	Nvt
	Landschapsverbetering Oostflank Wapenveld	Nvt	Nvt
Water	Waterberging Groote Wetering	Huidig niveau	Huidig niveau
Leefbaarheid 'versterken'	Ruimte voor woningen voor jong en oud	Huidig niveau	Huidig niveau
	Goede fietsverbindingen met scholen en dorpskernen	Huidig niveau	Huidige niveau
	Versterken corridor Kerkdijk-Broekstraat (infrastructuur en aantrekkelijkheid)	Nvt	Nvt
Lokale economie versterken	Goede (agrarische) herverkaveling in- en om de geul	Herstellen huidige niveau	Toekomst gericht melkveehouderij
	Medegebruik van de dijken	Nvt	Nvt
	Recreatieve fietsroutes / ommetjes	Huidig niveau	Huidig niveau
	Kanoroute op Apeldoorns Kanaal en Groote Wetering	Huidig niveau	Huidig niveau
	Herbestemming IJsselhoeven	Huidig niveau	Huidig niveau

Variant C	Maquette	Autonoom
Brede landschappelijke zone aan weerszijden Groote Wetering	Tussen Groote Wetering en de westdijk	Nvt
Impuls	Huidige niveau	Huidig niveau
Zie Maquette met brede landschappelijke zones GW	'opruimen' verrommeling	Nvt
Brede landschappelijke zone aan weerszijden Groote Wetering	Tussen Groote Wetering en dijk	Huidig niveau
Aanvullend zoekruimte	Aanvullend zoekruimte	Huidig niveau
Aanvullend	Aanvullend	Huidig niveau
Aanvullend	Nvt	Nvt
Toekomst gericht verbrede landbouw	Herstellen huidige niveau	Herstellen huidige niveau
Benutten mogelijkheden (agrarisch, natuur, recreatief)	Oostdijk agrarisch Westdijk recreatief	Nvt
Aanvullend	Aanvullend	Huidig niveau
Aanvullend	Aanvullend	Huidig niveau
Ruimere mogelijkheden	Ruimere mogelijkheden	Huidig niveau

Tabel 6.2 Gebiedsontwikkeling gekoppeld aan de verschillende varianten

6.5.6 Referentievariant, meest milieuvriendelijke variant en voorkeursvariant

Naast de hiervoor besproken varianten, worden er nog drie andere varianten op sociale, economische en milieueffecten onderzocht.

- De **referentievariant** is normaal gesproken de huidige situatie en de autonome ontwikkeling daarin. In dit specifieke geval is er geen inhoudelijke beschrijving van de autonome ontwikkeling beschikbaar. Het milieueffectenonderzoek moet dit immers juist uitwerken. Daarom worden de effecten van de varianten beschreven ten opzichte van de huidige situatie. Daarmee is de huidige situatie de referentievariant.
- De **meest milieuvriendelijke variant** (MMV) komt tot stand door die elementen uit de varianten te combineren die de minste negatieve en de meeste positieve effecten voor het milieu laten zien. Analoog aan de PKB en in het verlengde van de doelstellingen wordt de meest milieuvriendelijke variant gezocht in het optimaliseren van de ruimtelijke kwaliteit. Zelfs als dit ten koste gaat van andere milieueffecten zoals bodemgerelateerde effecten en hinder. Het MMV moet, evenals alle andere varianten voldoen aan de doelen en randvoorwaarden van de hoogwatergeul bij Veessen-Wapenveld.
- De **voorkeursvariant** (VKV) is de variant die de initiatiefnemer wil gaan realiseren. Het VKV kan worden gecombineerd uit elementen uit de hiervoor beschreven varianten. Bijvoorbeeld de plaats en vormgeving van de dijken uit een variant, de inlaat uit een andere variant en maatregelen leefbaarheid uit nog weer een andere variant. Bij de totstandkoming van het VKV speelt ook de verantwoording van de kosten een rol.

6.5.7 Opties naast de beschreven varianten

Op basis van de al uitgevoerde verkenningsberekeningen en de variantberekeningen kunnen maximale waarden bepaald worden voor de waterstandverlaging. Op dezelfde wijze kunnen de minimale kosten berekend worden voor de maatregel. Indien hier nieuwe realistische opties uit voortvloeien, zullen deze meegenomen worden in het Milieueffectrapport.

Daarnaast zullen de gevolgen voor te behalen doelstellingen, de kosten en de gebiedsfuncties van onderstaande variabelen worden meegenomen die, ongeacht de samenstelling en de keuze van de voorkeursvariant, in alle varianten spelen.

- De keuze voor de overstromingsfrequentie.
- De keuze voor de in- en uitlaatvoorzieningen (vaste overlaat, mechanische voorziening).
- De keuze voor de vorm van de dijken.
- De mogelijkheden om toekomstige ontwikkelingen te kunnen opvangen (duurzaam toekomstgericht ontwerp, no-regret-maatregelen).
- De financiering evenals uitvoeringstermijnen van geul respectievelijk gebiedsontwikkeling.

ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier
ruimte voor de rivier ruimte voor de rivier

7 Effectenbeoordelingskader

7 Effectenbeoordelingskader

Van elk onderzoeksthema is vooraf vastgesteld waarop dit beoordeeld wordt: op welk aspect en met welke criteria. In dit hoofdstuk vindt u een overzicht. De effecten van de varianten worden onderling vergeleken, maar ook met de huidige situatie. Het beoordelingskader dat wordt omschreven in dit hoofdstuk, is ook de basis voor een evaluatie na de aanleg van de hoogwatergeul.

7.1 Inleiding

Het Milieueffectrapport beschrijft de positieve en negatieve sociale, economische en milieueffecten van de varianten. Per aspect is er een kader voor criteria geformuleerd op basis waarvan de effecten worden beschreven en beoordeeld. Het kader van deze criteria komt voort uit de randvoorwaarden van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld, het vigerende beleid, wet- en regelgeving, de kenmerken van de hoogwatergeul en de omgeving. Het definitieve beoordelingskader wordt bepaald aan de hand van de richtlijnen die, naar aanleiding van de inspraak door belanghebbenden op de Startnotitie, door het ministerie van Verkeer en Waterstaat worden vastgesteld. Indien uit inspraak blijkt dat er nog aanvullende belangrijke effecten zijn, zullen deze eveneens in de milieueffectrapportage aan de orde komen.

Bij de beschrijving van de milieueffecten in de milieueffectrapportage wordt het studiegebied, oftewel het gebied waarbinnen het effect zou kunnen optreden, aangegeven. De mate van detaillering van een effectbeschrijving is gerelateerd aan het belang daarvan voor de besluitvorming en zal per beoordelingscriterium verschillen. Uitgangspunt is een kwantificering van het milieueffect waar nodig.

In de milieueffectrapportage worden de effecten van de varianten onderling én met de effecten die bij de huidige situatie optreden, vergeleken. Bij de effectbepaling vindt ook plaats op de meeste onderwerpen die de gemeente Heerde heeft ingebracht (zie Bijlage Groepering Onderzoeksvragen). In dit geval is het zoals in hoofdstuk 6 is aangegeven niet realiseerbaar aan de autonome ontwikkeling te toetsen.

Bij de beschrijving van de effecten wordt aangegeven of effecten:

- tijdelijk of permanent van aard zijn;
- omkeerbaar of onomkeerbaar zijn;
- optreden in de aanleg- of de gebruiksfase.

7.2 Beoordelingskader

Om het beoordelingskader zo overzichtelijk mogelijk weer te geven, worden hieronder de thema's gegeven waaraan verschillende aspecten verbonden zijn. In tabel 7.1 zijn de beoordelingscriteria kort weergegeven.

No	Thema	Aspect	Beoordelingscriteria
1	Techniek en veiligheid	Waterkering	Robuustheid en flexibiliteit, benodigde ruimte, beheer en onderhoud
		Rivier/scheepvaart	Bevaarbaarheid, tijdelijke veranderingen in het stromingspatroon, aflaaddiepte van de vaargeul, omstandigheden voor de scheepvaart, afmeergelegenheid en diepgang, morfologische effecten
		Kunstwerken	Robuustheid – flexibiliteit, landschappelijke inpasbaarheid, beheer en onderhoud
		Veiligheid	Waterstandsverlagend effect, overstromingsfrequentie lange en korte termijn, duurzaamheid veiligheid op lange termijn, faalkans
2	Ruimtelijke kwaliteit inclusief landschap	Kabels en leidingen, munitie	Ligging kabels, leidingen en munitie
		Beleving	Waarde van de rust, de stilte en donkerte
		Diversiteit	Variatie op korte afstand, markante overgang, herkenbare landschappen
		Openheid	Open kom, verre zichten, doorzichten naar ruimte, herkenningspunten
3	Leefbaarheid	Bevolking en wonen	Fysieke aantasting woongebied, uit/verplaatsing van woningen, woonstructuur, ruimte in en rondom dorp, informele structuur, dorpsaanzicht, rust, bereikbaarheid, veiligheid bewoners, bevolkingsopbouw
		Werkgelegenheid	Aantal banen, aantal banenverschaffende vestigingen
		Voorzieningen	Aantal en type voorzieningen
		Verkeer en vervoer	Verkeersintensiteit, verkeersveiligheid, doorgaande routes, fietspadnet, bereikbaarheid
4	Milieu	Water	Inzijing en kwel/infiltratie, grondwaterstand, slibafzetting (kwantiteit), grond en oppervlaktewaterkwaliteit en- kwantiteit, werking nieuwe water-beheersingseenheden
		Bodem	Zetting, toe- of afname verontreiniging (door grondverzet)
5	Landbouw	Landbouw	Aantal hectare areaal en het type en schaal bedrijfsvoering, mogelijkheden voor nevenactiviteiten, opbrengstverandering door overstromingsfrequentie, bodemeigenschappen verandering, onttrekking landbouwgronden
6	Recreatie	Recreatie	Aantrekkelijkheid van het gebied, (on) mogelijkheden voor dag en verblijfsrecreatie
7	Natuur	Beschermde gebieden (binnendijs en buitendijs)	EHS, Nb-wet, Natura 2000 gebieden, ganzengebied, directe als indirecte effecten, samenhang, ruimtebeslag, kwaliteit (verstoring, verdroging, vernietiging etc.), invulling van compensatie en mitigatiedoelstelling
		Beschermde soorten	Beschermde soorten en rode lijst soorten, aantasting leefgebied, verstoring, verdroging etc.
8	Cultuurhistorie en archeologie	Cultuurhistorie	Verandering van cultuurhistorische objecten, samenhang, kenmerkende karakteristieken
		Archeologie	Aantasting archeologische waarden
9	Grondverzet en uitvoering	Omvang grondverzet	Omvang en verkeersstromen of andere effecten voor vervoer van het grond
		Kwaliteit van de grond	Herbruikbaarheid grond
		Stof	Emissie en verspreiding stof
		Geluid	Geluidstoot en -niveaus
10	Economische duurzaamheid	Kwaliteiten gebied	Houdbaarheid van de kwaliteiten, meervoudig landgebruik
		Economische ontwikkeling	Bedrijvigheid recreatie/ landbouw, arbeidsplaatsen
11	Kosten	Uitvoeringskosten	Aanlegkosten, kosten te verwerven areaal en beheer en onderhoud

Tabel 7.1 Overzicht Beoordelingskader

7.3 Leemten in kennis en evaluatieprogramma

In de milieueffectrapportage wordt aangegeven welke leemten in kennis van invloed zijn op de effectbeoordeling. Op deze manier kan in de besluitvorming rekening worden gehouden met de tekortkomingen en beperkingen in de gebruikte informatie. Tot slot wordt in de milieueffectrapportage (mede op basis van het voorgaande) een aanzet voor een evaluatieprogramma gegeven. Deze evaluatie (door het bevoegd gezag) is verplicht om na de realisatie van het voornemen, de feitelijk optredende milieueffecten te vergelijken met de milieueffecten die vooraf in het de milieueffectrapportage zijn aangegeven.

8 Besluiten en procedures

8 Besluiten en procedures

Welk besluit wordt op welk moment genomen? En welke stappen maken deel uit van de procedure? In dit hoofdstuk leest u wie wanneer een rol speelt en wanneer u gelegenheid tot inspraak krijgt.

8.1 Besluiten

Het Milieueffectrapport dient ter onderbouwing van het m.e.r.-plichtige besluit: het Rijksinpassingsplan. Deze procedure is beschreven in de onlangs herziene Wro. Het Rijksinpassingsplan heeft dezelfde status als een bestemmingsplan en volgt een vergelijkbare procedure. Omdat het plan een nationaal belang heeft, valt het Rijksinpassingsplan onder de gezamenlijke bevoegdheid van de minister van Verkeer en Waterstaat en de minister Van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

In deze paragraaf wordt eerst de procedure van de Startnotitie beschreven (paragraaf 8.1.1). In paragraaf 8.1.2 wordt de m.e.r.-procedure in relatie tot het Rijksinpassingsplan toegelicht. Vervolgens wordt beschreven hoe het gebieds-proces parallel loopt met de m.e.r.-procedure. Hierna wordt beschreven hoe de procedure verder verloopt na afronding van het Milieueffectrapport. Tot slot worden enkele besluiten beschreven die genomen moeten worden (paragraaf 8.1.3).

Figuur 8.1 geeft een illustratie van de m.e.r.-procedure en de stappen van het Rijksinpassingsplan.

De provincie is de initiatiefnemer van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld en stelt de startnotitie Veessen-Wapenveld op. De minister van Verkeer en Waterstaat is met de minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer het bevoegd gezag. Voor de uitvoeringsbesluiten kunnen andere overheden bevoegd gezag zijn. Zo is provincie Gelderland bevoegd gezag voor voor het verlenen van een vergunning op grond van de Ontgrondingenwet. Het bevoegd gezag zorgt voor bekendmaking van de Startnotitie. Vervolgens kan gedurende zes weken worden ingesproken.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer) dient binnen negen weken na bekendmaking van de Startnotitie een advies te geven voor de richtlijnen van de inhoud van het Milieueffectrapport. Op basis van de inspraak en na het advies van de Cmer en de wettelijke adviseurs worden de definitieve richtlijnen uiterlijk dertien weken na verschijnen van de Startnotitie door het bevoegd gezag vastgesteld. In de richtlijnen is vastgelegd welke informatie het Milieueffectrapport moet bevatten en welke onderwerpen en aspecten per onderdeel van het Milieueffectrapport moeten worden uitgewerkt.

Besluit m.e.r.-procedure/ Ontwerp			Rijksinpassingsplan (RIP)	
Termijnen	Product	Inspraak/advies	Product	Inspraak/advies
	Bekendmaking Startnotitie		Aankondiging Publicatietermijn RIP	
6 weken		Inspraak		
3 weken		Toetsingsadvies Cmer		
4 weken	Vaststellen richtlijnen			
	Opstellen Besluit m.e.r. en ontwerp			
	Aanvaarding Besluit m.e.r. en Ontwerp		Vaststellen ontwerp-RIP	
	Besluit m.e.r. en Ontwerp bekendmaking		Bekendmaking ontwerp-RIP	
6 weken		Inspraak		Inspraak
5 weken		Toetsingsadvies Cmer		
			Vaststellen definitief RIP	
	Evaluatie programma		Beroep Raad van Staten	
	Evaluatie milieugevolgen			

Figuur 8.1 Relatie m.e.r. procedure en het Rijksinpassingsplan

8.1.1 Opstellen Milieueffectrapport en ontwerp-Rijksinpassingsplan

In de milieueffectrapportage worden de varianten uit deze Startnotitie verder uitgewerkt en onderzocht op sociale, economische en milieueffecten. Op basis van een gemotiveerde keuze uit de bestudeerde varianten wordt een voorkeursvariant geformuleerd. In het Milieueffectrapport worden de voorkeursvariant (VKV), de meest milieuvriendelijk variant (MMV) en varianten ‘A, B, C en Maquette’ gepresenteerd. Detaillering van het onderzoek vindt plaats voor de voorkeursvariant. Dit betreft de uitwerking van de variant, de kostenraming en de effectbeschrijving. Detaillering moet dienen als onderbouwing van het Rijksinpassingsplan en als onderbouwing van de uitvoeringsbesluiten en vergunningaanvragen.

Parallel aan het opstellen van het Milieueffectrapport wordt het ontwerp-Rijksinpassingsplan voorbereid en opgesteld.

Na afronding van het Milieueffectrapport wordt het rapport voorgelegd aan het bevoegd gezag. Deze beoordeelt het Milieueffectrapport binnen zes weken nadat het is ingediend op aanvaardbaarheid. Dit betekent dat wordt bekeken of het Milieueffectrapport voldoet aan de wettelijke eisen, tegemoet komt aan de gestelde richtlijnen en geen onjuistheden bevat. Vervolgens publiceert het bevoegd gezag gelijktijdig het Milieueffectrapport en het ontwerp-Rijksinpassingsplan.

De procedure voor het Rijksinpassingsplan schrijft voor dat in de Startnotitie wordt vastgesteld binnen welke termijn het ontwerp-Rijksinpassingsplan ter inzage wordt gelegd. In het plan van aanpak is opgenomen dat publicatie van het Milieueffectrapport en het ontwerp-Rijksinpassingsplan eind 2010 moet plaats vinden. De uitvoering is gepland vanaf 2012 tot 2015.

Na publicatie van het Milieueffectrapport en het ontwerp-Rijksinpassingsplan vindt op beide documenten gedurende zes weken inspraak plaats. Over het MER wordt advies gevraagd aan de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs.

Het ontwerp-Rijksinpassingsplan omvat:

a het project en de wijze waarop het wordt uitgevoerd;

b de gevolgen van het project voor de betrokken belangen;

c de wijze waarop het project wordt ingepast en compenserende maatregelen worden getroffen.

8.1.2 Vervolgprocedure Rijksinpassingsplan

De procedure voor het Rijksinpassingsplan bevat ook een regeling voor de besluiten die voor de uitvoering van het project nodig zijn, verder te noemen uitvoeringsbesluiten. De uitvoeringsmodule omvat het verlenen van vergunningen en andere bestuursrechtelijke toestemmingen voordat daadwerkelijk de schop in de grond kan. De uitvoeringsbesluiten vallen deels onder verantwoordelijkheid van andere bestuursorganen. Zo is voor de ontgrondingenvergunning de provincie Gelderland bevoegd gezag. Deze en andere uitvoeringsbesluiten worden gecoördineerd door het bevoegd gezag van de milieueffectrapportage en het ontwerp-Rijksinpassingsplan, Dit is de minister van Verkeer en Waterstaat in samenwerking met de minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Alle ontwerpbesluiten op de vergunningen worden tegelijk gepubliceerd. Inspraak is mogelijk op elk besluit afzonderlijk, echter alléén op onderdelen die niet als concrete beleidsbeslissing zijn opgenomen in het Rijksinpassingsplan.

Beroep

Tegen het door bevoegd gezag vastgestelde Rijksinpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten kan een belanghebbende bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State beroep doen. De Raad van State beslist binnen twaalf maanden na ontvangst van het verweerschrift. Deze termijn kan met maximaal drie maanden worden verlengd.

8.1.3 Overige besluiten

Streekplan

Aanpassing van het Streekplan is niet nodig om tot uitvoering van de hoogwatergeul over te kunnen gaan. De PKB fungeert namelijk als structuurvisie (in de nieuwe Wro is dit de vervanger van het streekplan)¹.

Bestemmingsplan

Het Rijksinpassingsplan geldt als vrijstelling op het bestemmingsplan totdat het aangepaste bestemmingsplan is vastgesteld voor die onderwerpen die in het Rijksinpassingsplan als concrete beleidsbeslissing zijn opgenomen. Ook geldt dit besluit als voorbereidingsbesluit voor de bestemmingsplanherziening. De gemeenteraad dient binnen een jaar na het onherroepelijk worden van het Rijksinpassingsplan het bestemmingsplan vast te stellen. Op de aanpassing van het bestemmingsplan die uit het Rijksinpassingsplan is voortgekomen, is dan geen inspraak meer mogelijk.

Wet op de waterkering en waterschapskeur

Op bijlage 1 van de Wet op de waterkering staan de dijkringen en de primaire waterkeringen op landkaarten aangegeven. Daarin is opgenomen dat het plangebied valt onder dijkkring 52 met een overschrijdingskans van 1/1250 gemiddeld per jaar. Deze dijkkring zal met dit project worden gesplitst. Het project zal mogelijk ook leiden tot wijziging van het algemeen reglement, peilbesluit en de keur (kaarten) van het waterschap. Het waterschap hoeft geen apart waterkeringplan als bedoeld in artikel 7 van de Wet op de waterkering op te stellen. Hiermee worden doublures in de procedures voorkomen. In het Rijksinpassingsplan dienen de wijzigingen ten aanzien van de in het geding zijnde primaire waterkering in zijn geheel te worden opgenomen.

Beleidslijn Grote Rivieren

Het projectgebied dat door het maken van een nieuwe dijk wordt toegevoegd aan het niet permanente winterbed van de rivier, valt onder het regime van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Beleidslijn Grote Rivieren.

8.2 Betrokken actoren

In het kader van de m.e.r.-procedure heeft een aantal partijen een formele rol. Deze formele rollen in de m.e.r.-procedure zijn in paragraaf 8.2.1 weergegeven.

Diverse partijen zijn vanaf de eerste voorbereidingen betrokken bij de hoogwatergeul van Veessen-Wapenveld. Paragraaf 8.2.2 geeft een opsomming van de betrokken partijen en de wijze waarop zij door verschillende overlegstructuren een rol hebben in het project.

8.2.1 Betrokken partijen m.e.r.-procedure

Initiatiefnemer

Initiatiefnemer is provincie Gelderland. De initiatiefnemer vraagt het bevoegd gezag om mede op basis van het Milieueffectrapport het Rijksinpassingsplan te maken.

Bevoegd gezag

De bevoegdheid tot het maken van het Rijksinpassingsplan ligt bij de Minister van Verkeer en Waterstaat samen met de Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Provincie Gelderland is bevoegd gezag met betrekking tot de ontgrondingen.

Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie voor de milieueffectrapportage is een onafhankelijke commissie van deskundigen die de minister adviseert over de richtlijnen. Zij toetst achteraf de kwaliteit van het Milieueffectrapport.

Wettelijke adviseurs

De wettelijke adviseurs adviseren het bevoegd gezag over de richtlijnen voor het m.e.r. en de inhoud ervan. De wettelijke adviseurs zijn de regionale inspecteur voor de milieuhygiëne van het ministerie van VROM, de directeur landbouw, natuur en openluchtrecreatie van het ministerie van LNV, de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Ook wordt het waterschap betrokken als adviseur.

Insprekers

De m.e.r.-procedure kent twee perioden van inspraak, waarbinnen u kunt reageren op de plannen. De eerste inspraakperiode volgt op de

publicatie van de Startnotitie. Het is dan mogelijk uw visie naar voren te brengen en voorstellen te doen voor onderwerpen, die in het Milieueffectrapport aan de orde moeten komen. Vooral de te onderzoeken effecten en varianten zijn in deze periode van belang. De tweede periode van inspraak volgt op de publicatie van het Milieueffectrapport. Dan kunnen de insprekers hun mening geven over de inhoud van het Milieueffectrapport.

Gebiedsproces

Bij de uitwerking van de varianten waaronder de voorkeurvariant wordt het gebied net als in de verkennende fase betrokken. De resultaten van het proces met het gebied zijn verwerkt in de voorliggende varianten.

In 2008 volgt een verdere inhoudelijke uitwerking van de varianten door deskundigen. Overleg met belanghebbenden vindt plaats op onderdelen die nog niet of nog onvoldoende met belanghebbenden in de verkenningsfase zijn uitgewerkt.

Te onderscheiden zijn de volgende stappen:

- Uitwerken van ambities met betrokken bewoners, belangenorganisaties en overheden. Nog niet alle ambities zijn voldoende helder in beeld om opgenomen te worden in de onderscheiden varianten of in het advies gebiedsontwikkeling. Het resultaat van deze stap is een meer volledig en uitgewerkt beeld van de onderdelen of bouwstenen van de varianten. Deze stap wordt najaar 2008 gestart.
- Na de inzage worden de varianten per deelgebied met de direct betrokkenen nader uitgewerkt. Daarbij wordt onderzocht welke ambities met elkaar zijn te combineren en waar keuzen gemaakt moeten worden. Het resultaat is een uitwerking van de genoemde varianten, een beeld van welke bouwstenen inpasbaar zijn en welke keuzen voor de voorkeurvariant nodig zijn.
- In het voorjaar 2009 wordt een voorkeurvariant uitgewerkt. Met de betrokken partijen, waaronder belangenorganisaties en overheden, wordt onderzocht hoe de voorkeurvariant eruit zou kunnen zien en hoe die aan de projectopdracht voldoet en tegemoet komt aan andere geuite ambities. Belangrijk is om de argumenten voor- en tegen opname van een bouwsteen in de voorkeurvariant in beeld te brengen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in wat onderdeel

kan zijn van het plantontwerp hoogwatergeul en van het advies gebiedsontwikkeling.

De besluitvormende (publieke) partijen sturen in de verschillende stappen. Mede op basis van de uitkomsten van het gebiedproces neemt de stuurgroep hoogwatergeul Veessen-Wapenveld een besluit over de inhoud van voorkeurvariant en de gebiedsontwikkeling. Dit besluit is de basis voor het advies aan de minister Verkeer & Waterstaat over de voorkeurvariant en het advies gebiedsontwikkeling aan Gedeputeerde Staten.

Na de keuze van de voorkeurvariant start de fase van nadere detaillering van de voorkeurvariant tot een advies voor het ontwerp Rijksinpassingsplan.

8.2.2 Betrokken partijen planvorming Veessen-Wapenveld

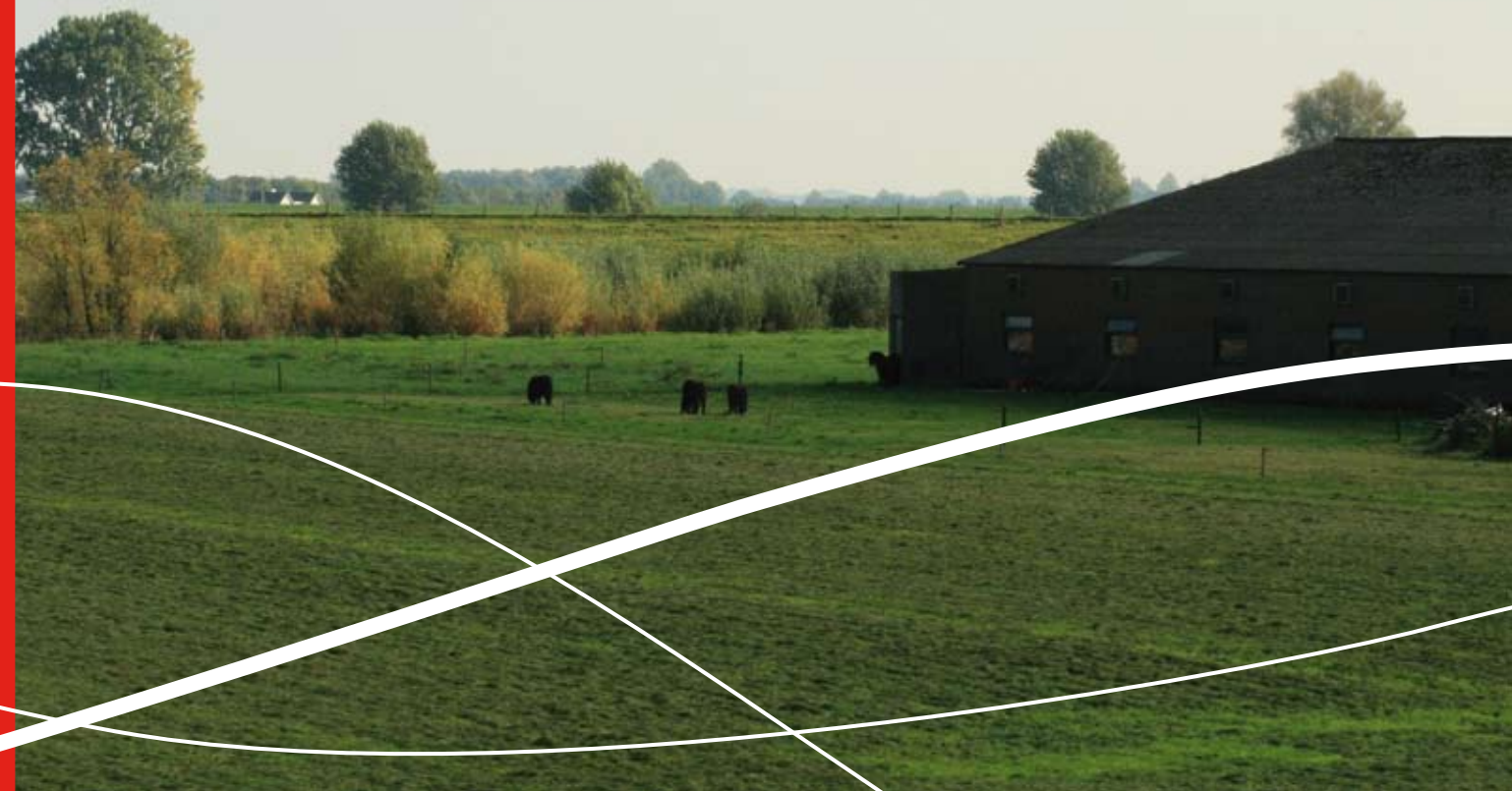
Bij de planstudie zijn naast de direct betrokken bewoners en gebruikers van het plangebied een groot aantal partijen actief. Een aantal daarvan heeft zitting in een stuurgroep en klankbordgroep.

De initiatiefnemer heeft een stuurgroep Veessen-Wapenveld ingericht bestaande uit: provincie Gelderland, gemeente Heerde, gemeente Hattem, Waterschap Veluwe, ministerie van LNV en de projectdirectie Ruimte voor de Rivier.

De stuurgroep wordt geadviseerd door een klankbordgroep Veessen-Wapenveld die bestaat uit: Agrarische belangenvereniging (ABV), bedrijfsleven Heerde, bewoners adviesgroep, dorpsbelangen Wapenveld, Heerder historische vereniging, KNNV, KvK Oost-Nederland, Milieugroep Heerde, platform recreatie en toerisme, LTO, Plaatselijk Belang Marle, stichting IJsselhoeven, Veluwe IJsselzoom, vereniging dorpsbelangen, Jan Nienhuis stichting, SBB, Gelders Landschap. De voorzitter van de klankbordgroep maakt ook onderdeel uit van de stuurgroep.

Begrippen en afkortingen, referenties

Begrippen en afkortingen	
Autonome ontwikkelingen	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren in het geval de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Het betreft alleen die ontwikkelingen die kunnen worden afgeleid uit vastgesteld beleid.
Bevoegd gezag (BG)	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert, wordt afgekort met BG. Voor het Milieueffectrapport en het ontwerp-Rijksinpassingsplan vormen de minister Verkeer & Waterstaat samen met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer het bevoegd gezag.
Binnendijks gebied	Gebied dat (ook bij maatgevende waterstanden) door primaire waterkeringen wordt beschermd tegen overstromingen.
Buitendijks gebied	Aan de rivierkant van een primaire waterkering gelegen gebied, dat bij hogere waterstanden een rol speelt bij de afvoer en berging van rivierwater.
Commissie voor de m.e.r. (C-m.e.r.)	Onafhankelijke commissie die het gevoegd gezag adviseert over richtlijnen voor de inhouden van het m.e.r. en de beoordeling van de kwaliteit van het m.e.r.
Ecologische hoofdstructuur (EHS)	Een geheel van natuurgebieden, die met elkaar zijn verbonden door middel van verbindingzones.
Fauna	Dieren.
Flora	Planten.
GHG	Gemiddeld hoogste grondwaterstand.
GLG	Gemiddeld laagste grondwaterstand.
Initiatiefnemer (IN)	Rechtspersoon die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen, wordt soms afgekort met IN.
Kwel	Uittreden van grondwater.
Maatgevende afvoer	De afvoer van water (in m3/s) door de Rijn bij Lobith en de Maas bij Borgharen die – voor het bovenrivierengebied – eens in de 1250 jaar wordt overschreden. Deze afvoeren zijn bepalend voor het ontwerp van dijken en kunstwerken langs de rivieren.
Meest milieuvriendelijke variant (MMV)	Verplicht onderdeel m.e.r. Hierin staan de best beschikbare mogelijkheden beschreven om milieuaantasting te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken.
Milieueffectrapport (het MER)	Openbaar rapport waarin alternatieven/varianten en de te verwachten gevolgen op het milieu in hun onderlinge samenhang worden beschreven op systematische en zo objectief mogelijke wijze. Het MER wordt opgesteld voor één of meer besluiten die over de betreffende activiteit genomen moeten worden.
m.e.r. –procedure	De procedure milieueffectrapportage.
Mitigerende maatregelen	Verzachtende, effectbeperkende maatregelen.
-mv	Beneden maaiveld.
Natura 2000	Europees netwerk van natuurgebieden. In Nederland behoren de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden tot Natura 2000.
NAP	Normaal Amsterdams Peil. Hoogte ten opzichte van het ‘Amsterdams Peil’, de gemiddelde zomervloedstand van het IJ voor Amsterdam doen dit nog in vrije verbinding stond met de Zuiderzee.
Permanente effecten	Effecten van de ingreep, die optreden zolang het voorgenomen alternatief aanwezig is.
Primaire waterkering	Een waterkering die het achterliggende gebied tegen overstromingen moet beschermen.
PKB	Planologische Kernbeslissing.
Referentie	Vergelijking(maatstaf).
Referentievariant	Ook wel nulvariant genoemd. Bij deze variant wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Deze variant dient als referentiekader voor de effectbeschrijvingen van alle varianten.
RIP	Rijksinpassingsplan.
Rivierverruiming	Maatregel die erin resulteert dat het rivierwater bij grote afvoeren meer ruimte krijgt.
RvR	Ruimte voor de Rivier.
Startnotitie	Eerste stap in de m.e.r.-procedure, waarmee de voorgenomen activiteit wordt bekend gemaakt en de milieueffecten globaal worden aangeduid.
Studiegebied	Gebied waar relevante effecten kunnen optreden, veroorzaakte door de ingreep.
Tijdelijke effecten	Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden bij de uitbreiding van de voorgenomen activiteit.
Uiterwaard	Een uiterwaard is het gebied tussen de winterdijk en het zomerbed van een rivier.
Variant	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken.
Veiligheidsnorm	Wettelijke norm waaraan primaire waterkeringen (zoals dijken) moeten voldoen om het land tegen hoogwater te beschermen. De norm wordt uitgedrukt in een kans van overschrijding van een waterstand. In de wet op waterkering is vastgelegd dat voor de Noordwaard de kans op een overstroming niet groter mag zijn dan 1/2000 per jaar.
Waterkering	Een al dan niet door mensen aangelegde voorziening om water te keren.
Waterstanddaling/ waterstandsverlaging	Daling/verlaging van de waterstand door de rivier meer ruimte te geven.

Referenties

Bestuursconvenant ‘projectontwerp hoogwatergeul en advies gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld’.

Europees Parlement, 1992. Habitatrichtlijn. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Europees Parlement, 1979. Vogelrichtlijn. Richtlijn 79/409/EEG van de Raad inzake het behoud van de vogelstand.

Gemeente Heerde, Notitie Onderzoeksvragen, 2008.

LTO Noord Projecten B.V., Landbouweffectrapportage Hoogwatergeul, 2007).

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 1998. Natuurbeschermingswet 1998, laatst gewijzigd op 1 oktober 2005.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2002. Flora- en faunawet.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, juni 2005. PKB deel 1 Ruimte voor de Rivier. Ontwerp Planologische Kernbeslissing. Nota van Toelichting.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 22 december 2005. PKB deel 3 Ruimte voor de Rivier. Ontwerp Planologische Kernbeslissing. Kabinetsstandpunt.

Motie van het lid Eigeman C.S., Voorgesteld 19 december 2006, Eerste Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 30 080, E.

Provincie Gelderland, Streekplan Gelderland 2005, juni 2005.

Projectorganisatie Veessen-Wapenveld; Leefbaarheid in Veessen- Wapenveld, juli 2008.

Projectorganisatie Veessen-Wapenveld, Kwartaalrapportage met betrekking tot de Planstudie in het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier ter zake van het project Veessen-Wapenveld, rapportage 2, verslagperiode: 7 februari 2008 – 11 april 2008.

Projectorganisatie Veessen-Wapenveld, Kwartaalrapportage met betrekking tot de Planstudie in het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier ter zake van het project Veessen-Wapenveld, rapportage 3, verslagperiode: april, mei en juni 2008.

Projectorganisatie Veessen-Wapenveld, Notitie positionering en definiëring gebiedsontwikkeling, november 2008

Stuurgroep Veessen-Wapenveld, Afsluiting fase Verkennen; ‘houtskoolschetsen en onderzoeksvragen’ juli 2008.

Topografische Dienst Kadaster, Alterra, geomorfologische kaart, september 2007.

Topografische Dienst Kadaster, Alterra, Natuurbeleidskaart, september 2007.

Veenenbosch en Bosch, Concept Nota Ruimtelijke Kwaliteit Veessen- Wapenveld, juli 2008.

www.meetnetlandschap.nl.
www.provinciegelderland.nl- atlas groen Gelderland

Bijlage Groepering onderzoeksvragen

‘ Algemene’ uitspraken + missie per cluster			
	- De gebiedsontwikkeling moet passen binnen de schaal en rust van Heerde¹ - De gemeente ziet grootschalige en industriële bedrijvigheid niet als wenselijke ontwikkeling¹ - De belangen van de bewoners en agrariërs in het gebied moeten voorop staan³ - De gemeente legt de nadruk op wonen, werken en recreatie.⁴		
Cluster 1 Leefbaarheid	Cluster 2 Bedrijvigheid	Cluster 3 Landbouw	Cluster 4 Recreatie
Stimuleren van een evenwichtige bevolkingopbouw ¹	Behoud van de huidige, niet agrarische bedrijvigheid ¹	Op gebiedsniveau invulling geven aan duurzaamheid ¹	Recreatieve ontwikkelingen passend binnen bij de schaal van Heerde is een onmisbare component in de Gebiedsontwikkeling ¹
Duurzame leefbaarheid ²	Versterken van ambachtelijke bedrijvigheid, recreatie, zorgsector, landbouw, horeca en detailhandel (en kustzinnige sector) ¹	Behoud van de bestaande levensvatbare (agrarische) bedrijven ¹	
Het belang van leefbaar Werven wordt weinig genoemd maar is vanwege dagelijkse confrontatie met dijk en uitlaat wel degelijk van belang ³		Het huidige agrarische gebruik moet gehandhaafd blijven ³	
Behoud van kwaliteit van de omgeving ⁵			
Hoofddoelstellingen per cluster			
Versterken leefbaarheid ¹	Onderzoek naar mogelijkheid oude boerderijen en cultureel erfgoed te behouden en te (her)bestemmen voor zorgfuncties, educatieve of culturele doeleinden ²	De potenties van het gebied benutten voor landbouw ¹	Benutten van potenties voor diverse vormen van recreatie ¹
Behoud van de sociale structuur en cohesie ¹	Onderzoek wat voor soort producten en diensten te vermarkten zijn (Hoekpunt C) ⁵	Landbouw gedifferentieerd benaderen (verschillende sectoren, bedrijfsvoering en effecten op omgeving) ²	Benutten van water gerelateerde potenties ¹
Leefbaarheid versterken op duurzame wijze ²		Onderzoek of de melkveehouderij in Werven kan blijven bestaan bij het aanleggen van een brede Hoog-watergeul ³	Onderzoek naar draagvlak bij de bewoners van Werven voor (grootschalige) recreatie rondom de uitlaat en in de geul ³
Leefbaarheid waarborgen bij een brede hoogwatergeul als Werven ingesloten komt te liggen tussen twee dijken ³	Onderzoek economisch potentieel van deze ontwikkeling? (Hoekpunt C) ⁵	Onderzoek de gevolgen van het (deels) wegvallen van landbouw en hoe in het beheer van het landschap kan worden voorzien? (Hoekpunt A, B, C en D) ⁵	Nader onderzoek naar recreatie en toerisme, maar ook naar andere vormen van economie welke een bijdrage zouden kunnen leveren aan de leefbaarheid (B en C) ⁵
Waarborgen kwaliteit van de omgeving, na minimaal ingrijpen? (Hoekpunt A) ³	Kosten / baten: impuls landschap en opbrengsten? (Hoekpunt C) ⁵	Nader onderzoeken wat de toekomstige landbouwkundige ontwikkelingen zijn (B) ⁵	Nagaan wat er gebeurt met recreatie in houtskoolschets? (Hoekpunt C) ⁶
Behoud leefbaarheid kernen, gezien de afname aantal agrarische bedrijven (B) ⁵		Meer aandacht voor landbouw-gerelateerde zaken, zoals verbrede landbouw ⁵	

‘ Algemene’ uitspraken + missie per cluster	
Cluster 5 Ruimtelijke kwaliteit (incl. natuur)	Cluster 6 Veiligheid & Bereikbaarheid
Het benadrukken van de versterkende elementen en de aanwezige landschappen ¹	Waarborgen van veiligheid en bereikbaarheid
Hoofddoelstellingen per cluster	
Behoud cultuurhistorie ¹	Onderzoek wat het effect is op de veiligheid voor bewoners ⁵
Duidelijke beschrijving van gebieden voor nieuwe natuur en beschrijving van kritische gebieden ²	
Waarborgen van het doorzicht (naar de kop van Veluwe/Wapenveld), de weidsheid en het open komlandschap vanaf de Werverdijk ³	
Kijk in m.e.r. ook naar het cultuurhistorische aspect (verkavelingen en watergangen) ⁶	
Versterking van de natuur zonder de ruimtelijke kwaliteiten als openheid ¹	

In deze bijlage zijn de onderzoeksvragen van instanties en belangengroepen ten behoeve van de 'startnotitie milieueffectrapportage hoog-watergeul Veessen-Wapenveld' gegroepeerd naar missie en naar hoofd- en subdoelstelling voor vijf onderscheiden clusters: Leefbaarheid, Bedrijvigheid, Landbouw, Recreatie, Ruimtelijke kwaliteit en Veiligheid en bereikbaarheid. Hoe de doelstellingen en opmerkingen per cluster in de varianten wordt gerealiseerd wordt in de milieueffectrapportage uitgewerkt.

In de tabel is per uitspraak een verwijzing naar de bron opgenomen. De cijfers verwijzen naar de onderstaande documenten:

1 = Hoofdstuk 4 uit de 'onderzoeksvragen van de gemeente Heerde' en vertaling daarvan voor Startnotitie naar missie en (hoofd)doelstellingen.

2 = Commentaar en aanvullende vragen doorgegeven door Gemeente Heerde, oorspronkelijk afkomstig van de Stichting Groen, Rust Ruimte.

3 = Inbreng onderzoeksvragen bewoners Werven
m.b.t. opstellen van de Startnotitie.

4 = Terugmelding uit ateliers en een eerste aanzet voor contouren varianten; deelnemers KGB, deelnemers en externen uit ateliers (ca. 70-80 personen)).

5 = Groslijst onderzoeksvragen voor Stuurgroep.

6 = Onderzoeksvragen gesteld op 16 juni 2008 tijdens de avond met alle atelierdeelnemers.

Suggesties / Opmerkingen per cluster			
Cluster 1 Leefbaarheid	Cluster 2 Bedrijvigheid	Cluster 3 Landbouw	Cluster 4 Recreatie
Leefbaarheid voor jongeren en ouderen versterken ¹	Mogelijkheden bieden voor kunst-zinnige sector ¹	Landbouw en recreatie duurzaam te combineren ¹	Aandacht aanleg fietsroutes, wandelroutes, kanoroutes, ruiterroutes, vismogelijkheden en ontwikkelen van ecologisch ingepaste sportfaciliteiten (o.a. ecologische golfbaan) ²
Onderzoek naar consequenties voor de gezondheid van mens (insecten) en dier (leverbot) bij een drassig gebied rondom de uitlaat en Werven ³	Onderzoeken of er de kennis, wil en creativiteit is bij de ondernemers om gebied te vermarkten ⁵	Onderzoek effecten van accommoderen van uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven in het gebied ²	Onderzoek naar kansrijke trends en ontwikkelingen in de sfeer van recreatie voor gebied ⁵
Bedreigingen voor een duurzame leefbaarheid in beeld brengen ²	Onderzoeken welke beleidsruimtes er nodig zijn vanuit de gemeente en de ondernemers om gebied te kunnen vermarkten ⁵	Onderzoek realiteit van veronderstelde schaalgrootte van de landbouw (B) ⁶	Nagaan van de bedoeling dat in alle varianten de recreatie ten westen van de westelijke dijk plaatsvindt (Hoekpunt C) ⁶ [antwoord ‘nee’ reeds gegeven]
Wat zijn de gevolgen van het verdwijnen van landbouwbedrijven uit het dorp? (Hoekpunt B) ⁶	Nagaan of de juiste ondernemers (lb) hiervoor in het gebied zijn? (Hoekpunt C) ⁶	Onderzoek of de westelijke dijk vanuit landbouwkundig oogpunt gezien niet optimaler gesitueerd moet zijn (natuurlijke watergangen volgen)? (Hoekpunt B) ⁶	Nagaan hoe de bewoners tegen recreatie aan de Noordkant aan kijken ⁶
			Lege en oude boerderijen behouden en waar mogelijk benutten voor recreatieve doeleinden ¹
Locatieonderzoek van nieuwe woningen voor diverse doelgroepen ¹			Locatieonderzoek voor recreatieplas, nieuwe jachthaven en kwalitatief hoogwaardig vakantiepark ¹
Ontsluiting bewoners 't Oever waarborgen ⁶			

Nu niet meenemen

Onderstaande opmerkingen zijn zodanig specifiek dan wel zodanig breed van karakter dat deze bij de huidige opzet van de Startnotitie milieueffectrapportage niet kunnen worden meegenomen.

	Onderzoek effecten aanwijzen zoekgebied grootschalige glastuinbouw ²	Aandacht voor dierentuin ²
	Aandacht in onderzoek voor (on)wenselijkheid van varkensflats ²	Gebruik Apeldoornskanaal voor recreatie ¹
	Economische onderbouwing verbrede landbouw ⁵	

‘ Procedurele’ opmerkingen en overige vragen

Onderstaande opmerkingen zijn niet direct aan de onderscheiden clusters toe te wijzen of hebben een meer procedureel karakter. Tijdens de verdere m.e.r. procedure zal er meer duidelijkheid komen over deze opmerkingen / vragen. Waar relevant gekoppeld aan de concrete uitwerking van de te onderzoeken varianten.

- De beschrijving van doel en probleemstelling is in het algemeen te vaag in bewoordingen en geografische overzicht.²
- Het is aan te bevelen de juiste (en transparante) procedures te volgen.²
- De gemeente vraagt in de te starten procedure niet alleen milieu effecten te onderzoeken, maar ook sociaal economische effecten in brede zin. Bestaat niet het gevaar, dat door het ontbreken van een afwegingskader, de kracht van de m.e.r. verloren gaat?²
- Komt er een beoordeling van de bijdrage aan milieuwaarden en -functies van het gebied in haar huidige hoedanigheid in het grotere geheel (regio, provincie, land)?²
- Heldere definities hanteren.²
- Uit de terugmelding resultaten ateliers komt naar voren dat een groot aantal deelnemers door de bril van een groene agrarische geul naar de uitkomsten en presentaties keek, wat tot veel commotie leidde.⁴
- Algemeen verwijt is, dat er reeds een bepaalde richting gekozen lijkt te zijn en er bewust een bepaalde kant wordt opgestuurd.⁴

- Om in vertrouwen met elkaar verder te kunnen, wordt de projectgroep aangeraden de beschikbare informatie op website of email te zetten.⁴
- Projectgroep en stuurgroep wordt aangeraden de opdracht nogmaals te bespreken en expliciet te maken, waarbij het aangeven van voorkeuren vermeden moet worden.⁴
- Er wordt geadviseerd om een time-out te nemen om aan het vergroten van draagvlak te werken.⁴
- Is gebiedsontwikkeling nodig? (Hoekpunt A)⁵
- Wat is de optimale breedte en inrichting van de geul met omgeving? (Hoekpunt B)⁵
- Zijn de huidige schade- en aankoopregelingen goed genoeg? (Hoekpunt B)⁵
- Wat zijn de gevolgen voor de economie en de sociale voorzieningen? (Hoekpunt A, B, C en D)⁵
- Kan volstaan worden met één vaste verbinding? (Hoekpunt A, B, C en D)⁵
- Houden bestaande dijken het ook bij 15/16.000 m3? (Hoekpunt A)⁵

Suggesties / Opmerkingen per cluster	
Cluster 5 Ruimtelijke kwaliteit (incl. natuur)	Cluster 6 Veiligheid & Bereikbaarheid
Onderzoek of de oorspronkelijke cultuurhistorische kavelgrenzen in het noordelijk deel gevolgd kunnen worden bij de aanleg van de oostelijke dijk langs Werven ³	Veiligheid en bereikbaarheid waarborgen voor de bewoners van Werven tijdens de aanleg van de Hoogwatergeul ³
	Veiligheid Werven waarborgen mbt de waterstroming in de diepere grondlagen op moment dat IJssel en Hoogwatergeul vol water staan ³
Nagaan wat er over blijft van het Leesbare Landschap? (Hoekpunt B) ⁶	Verzekering van veilige ontsluiting voor bestemmingsverkeer Werven/ Wapenveld ³
	Aspect veiligheid meenemen (Hoekpunt A) ⁶
	Onderzoek of 2 keer zo vaak water door de geul ook 2 keer zoveel risico betekent? (Hoekpunt A) ⁶

Nu niet meenemen

‘ Procedurele’ opmerkingen en overige vragen

- Hoe groot is het budget voor de gebiedsontwikkeling? (Hoekpunt A)⁵
- Moet de overstromingsfrequentie bekend zijn voor effecten worden ingeschat in m.e.r.-procedure? (Hoekpunt A)⁵
- Voldoet deze houtskoolschets aan de opdracht gebiedsontwikkeling? (Hoekpunt A)⁶
- Wordt de Grote Wetering ook verbreed? (Hoekpunt B)⁶
- Welke kwaliteitsimpuls wordt gegeven en voor wie? (Hoekpunt B)⁶
- Welke bedrijvigheid past in Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen? (Hoekpunt B)⁶
- Wordt Werven opgesloten tussen 2 dijken? (Hoekpunt C)⁶
- Kunnen er simulaties worden gemaakt? (Hoekpunt C)⁶
- Is er gerekend met planschade voor oostelijke bewoners? (Hoekpunt C)⁶
- Kan er in deze variant in de geul gewoond worden? (Hoekpunt C)⁶
- Moet de rechtstreekse verbinding met veer Plakkenweg daartoe opgewaardeerd worden?⁶
- Worden de boselementen gecompenseerd en zo ja, waar?⁶

Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Grontmij Nederland bv
Zwolle, 28 oktober 2008